

Wykład:

Korupcja

a funkcjonowanie gospodarki

Dlaczego ekonomia zajmuje się przestępczością?

- Wysokie koszty przestępczości.
- Duże przepływy pieniężne.
- Zaangażowane pieniądze publiczne (policja, wymiar sprawiedliwości); kwestia alokacji zasobów.
- Związek przestępczości z innymi agregatami makroekonomicznymi (poziomem zatrudnienia i bezrobocia, wskaźnikami ubóstwa itp.).
- Efektywność polityki zwalczania przestępczości.

Transnational Crime	Estimated Annual Value (US\$)
Drug Trafficking	\$426 billion to \$652 billion
Small Arms & Light Weapons Trafficking	\$1.7 billion to \$3.5 billion
Human Trafficking	\$150.2 billion
Organ Trafficking	\$840 million to \$1.7 billion
Trafficking in Cultural Property	\$1.2 billion to \$1.6 billion
Counterfeiting	\$923 billion to \$1.13 trillion
Illegal Wildlife Trade	\$5 billion to \$23 billion
IUU Fishing	\$15.5 billion to \$36.4 billion
Illegal Logging	\$52 billion to \$157 billion
Illegal Mining	\$12 billion to \$48 billion
Crude Oil Theft	\$5.2 billion to \$11.9 billion
Total	\$1.6 trillion to \$2.2 trillion

10 największych lęków Amerykanów według badania Chapman University

TOP 10 FEARS OF 2025

Fear	% of Very Afraid or Afraid	Rank in 2024
1. Corrupt Government Officials	69.1%	1
2. People I Love Becoming Seriously Ill	58.9%	2
3. Economic/Financial Collapse	58.2%	15 ↑
4. Cyber-Terrorism	55.9%	3 ↓
5. People I Love Dying	55.3% (tie)	4 ↓
6. U.S. Becoming Involved in Another World War	55.3% (tie)	7 ↑
7. Pollution of Drinking Water	54.5%	11 ↑
8. Russia Using Nuclear Weapons	53.7%	5 ↓
9. Pollution of Oceans, Rivers, and Lakes	53.5%	13 ↑
10. Government Tracking of Personal Data	52.7%	20 ↑

Źródło: Chapman University Survey of America Fears 2025

Pojęcie korupcji

Pojęcie „korupcji” wywodzi się z języka łacińskiego - „*corruptio*” oznacza **zepsucie, przekupstwo, sprzedajność**.

Wg definicji Transparency International **korupcja jest nadużyciem powierzonej władzy dla uzyskania prywatnej korzyści**.

Bank Światowy definiuje korupcję jako **wykorzystywanie zajmowanego urzędu lub stanowiska do uzyskania nienależnych korzyści**.

Korupcja - takie zachowania, w których ludzie wykorzystują możliwości stwarzane przez pełnione role społeczne i zajmowane pozycje dla osiągnięcia nieakceptowanych społecznie **korzyści własnych**.

Krzysztof Kiciński

Korupcja - **branie (sprzedajność) i dawanie łapówek (przekupstwo)**, występujące w związku z pełnieniem czynności przez funkcjonariusza publicznego lub osobę powołaną do pełnienia funkcji publicznej.

Mała Encyklopedia Prawa

Rodzaje korupcji

Według kodeksu karnego przestępstwami ściśle korupcyjnymi są:

- łapownictwo bierne – przyjmowanie, żądanie, uzależnianie wykonania od wręczenia korzyści, sprzedajność (art. 228 kk);
- łapownictwo czynne – przekupstwo, wręczenie korzyści (art. 229 kk);
- płatna protekcja – podjęcie się pośrednictwa (art. 230 kk);
- przekupstwo pośrednika (art. 231 kk);
- nadużycie władzy – przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231 kk);
- korupcja wyborcza (art. 250 kk);
- korupcja gospodarcza (art. 296a kk);
- korupcja sportowa (art. 296b kk – uchylony przez art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857)).

Koszty korupcji

5,75 bln USD na świecie (**5% światowego PKB**) [ONZ, WEF].

179 - 990 mld USD w UE [EPRS].

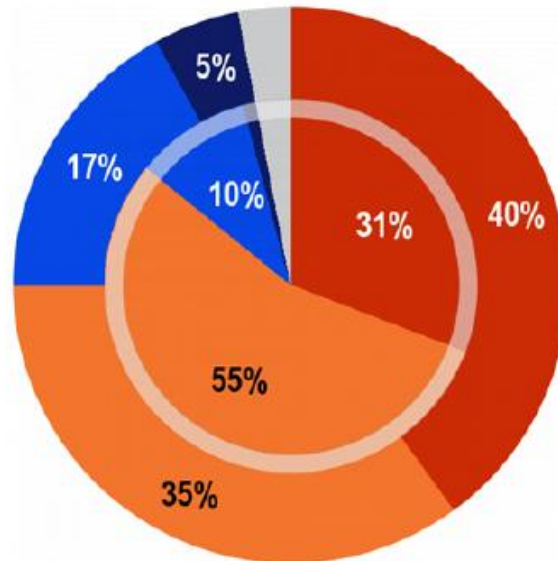
1 bln USD łapówek w transakcjach międzynarodowych [World Bank]; IMF SDN (2016) – same łapówki: **1,5–2,0 bln USD** rocznie (~**2%** światowego PKB).

20 - 40 mld USD (20%-40%) światowej pomocy dla krajów słabiej rozwiniętych nie trafia do potrzebujących w wyniku korupcji.

Korupcja zwiększa średnie koszty działalności gospodarczej o **10%** [WEF].

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie przedstawicieli biznesu

Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

- Bardzo rozpowszechniony
- Raczej rozpowszechniony
- Raczej rzadki
- Bardzo rzadki
- Nie występuje (NIE ODCZYTUJ)
- Trudno powiedzieć

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Przejawy korupcji i innych nieuczciwych praktyk

Które z następujących praktyk uznaje Pan/i za najbardziej rozpowszechnione w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

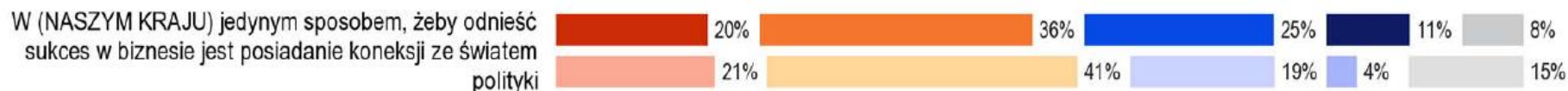
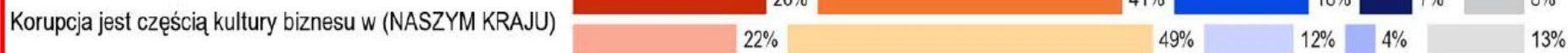
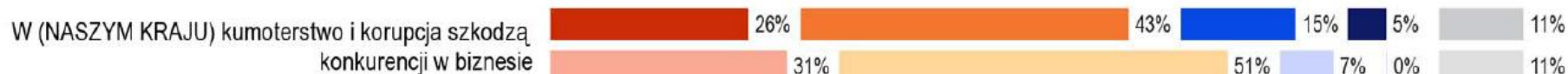
Łapówki i nadużywanie władzy w różnych instytucjach

Czy uważa Pan(i), że w (NASZYM KRAJU) wręczanie i przyjmowanie łapówek oraz nadużywanie władzy w celu osiągnięcia osobistych korzyści jest rozpowszechnione wśród którejkolwiek z następujących grup?

Korupcja a polityka oraz prowadzenie biznesu

O każdym z następujących stwierdzeń proszę powiedzieć, czy się z nim Pan(i) zgadza czy nie zgadza.

Całkowicie się zgadzam

Raczej się zgadzam

Raczej się nie zgadzam

Całkowicie się nie zgadzam

Trudno powiedzieć

Rozpowszechnienie korupcji w krajach UE

Q2 How widespread do you think the problem of corruption is in (OUR COUNTRY)?

EU27

Base: EU27 (12 878)

Very widespread

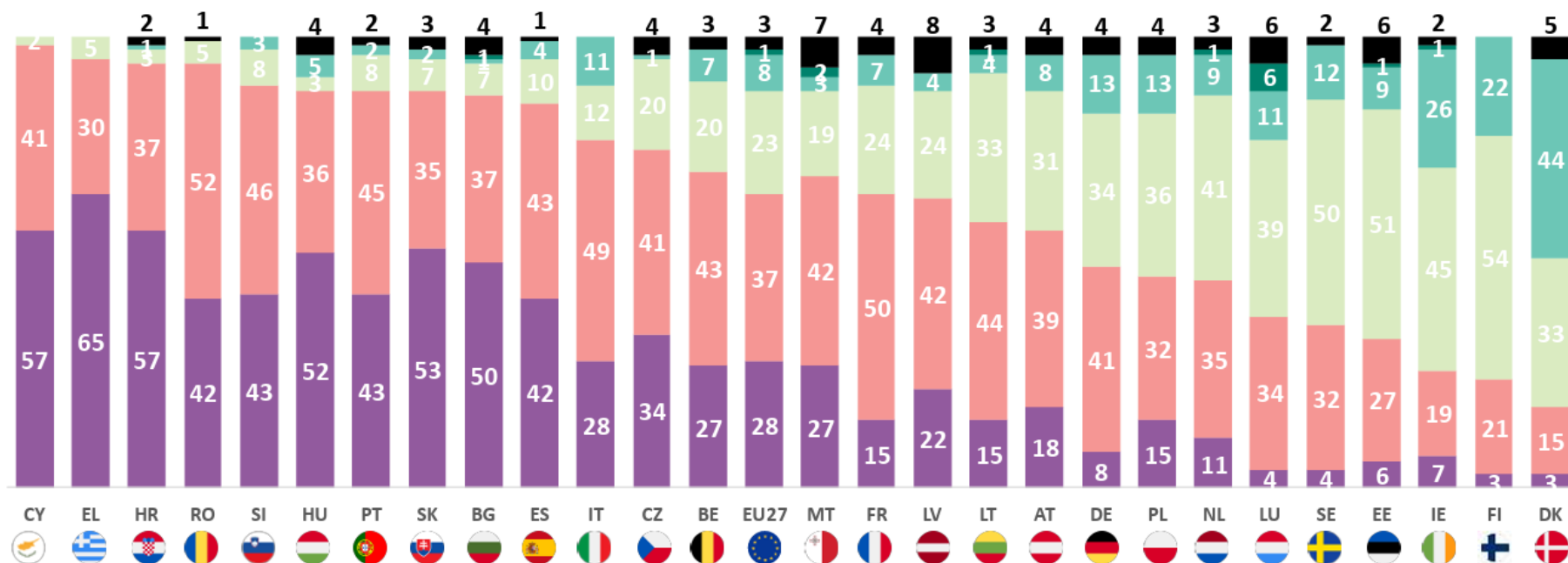
Fairly widespread

Fairly rare

Very rare

Non-existent

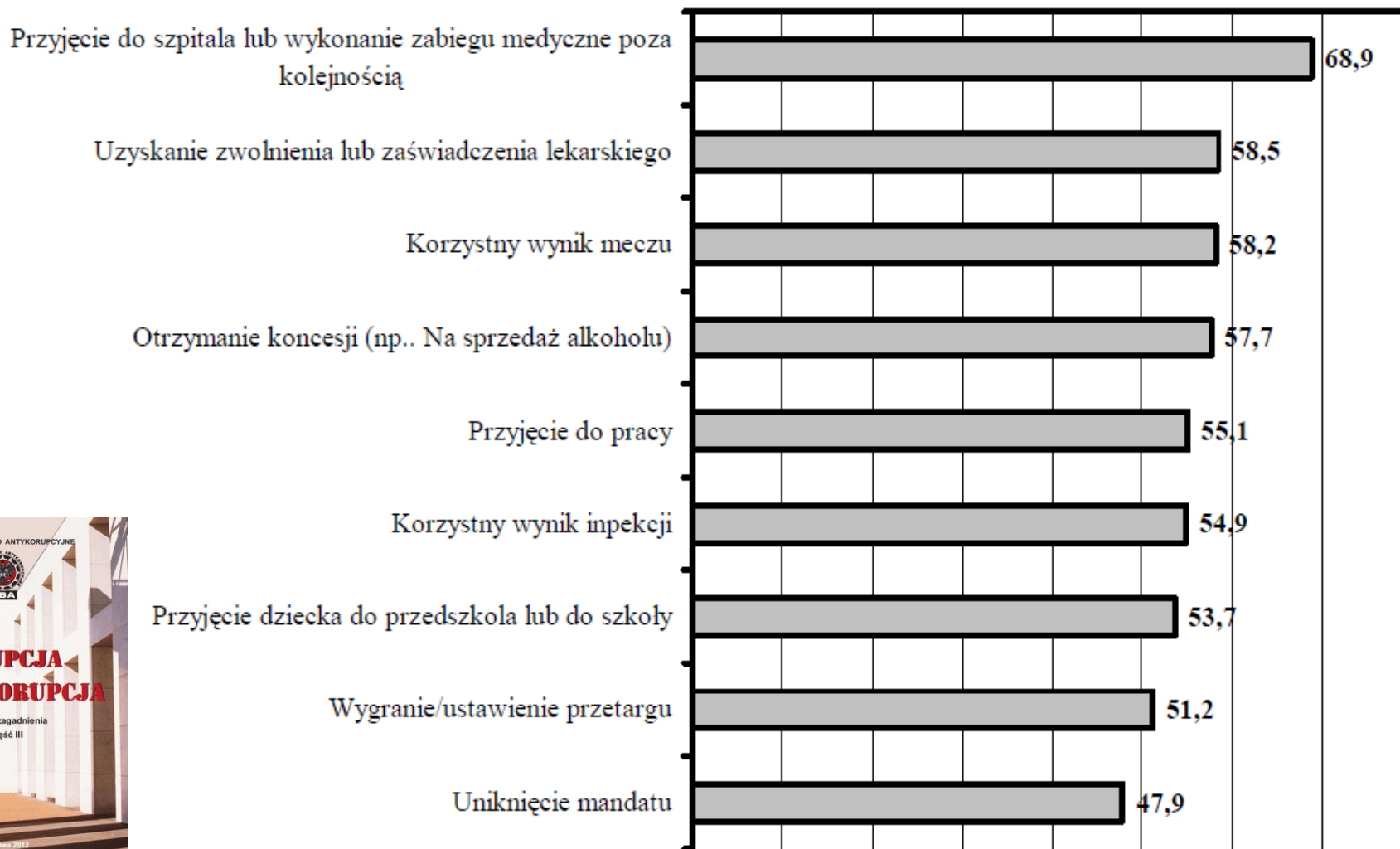
Don't know/ No answer

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2026.

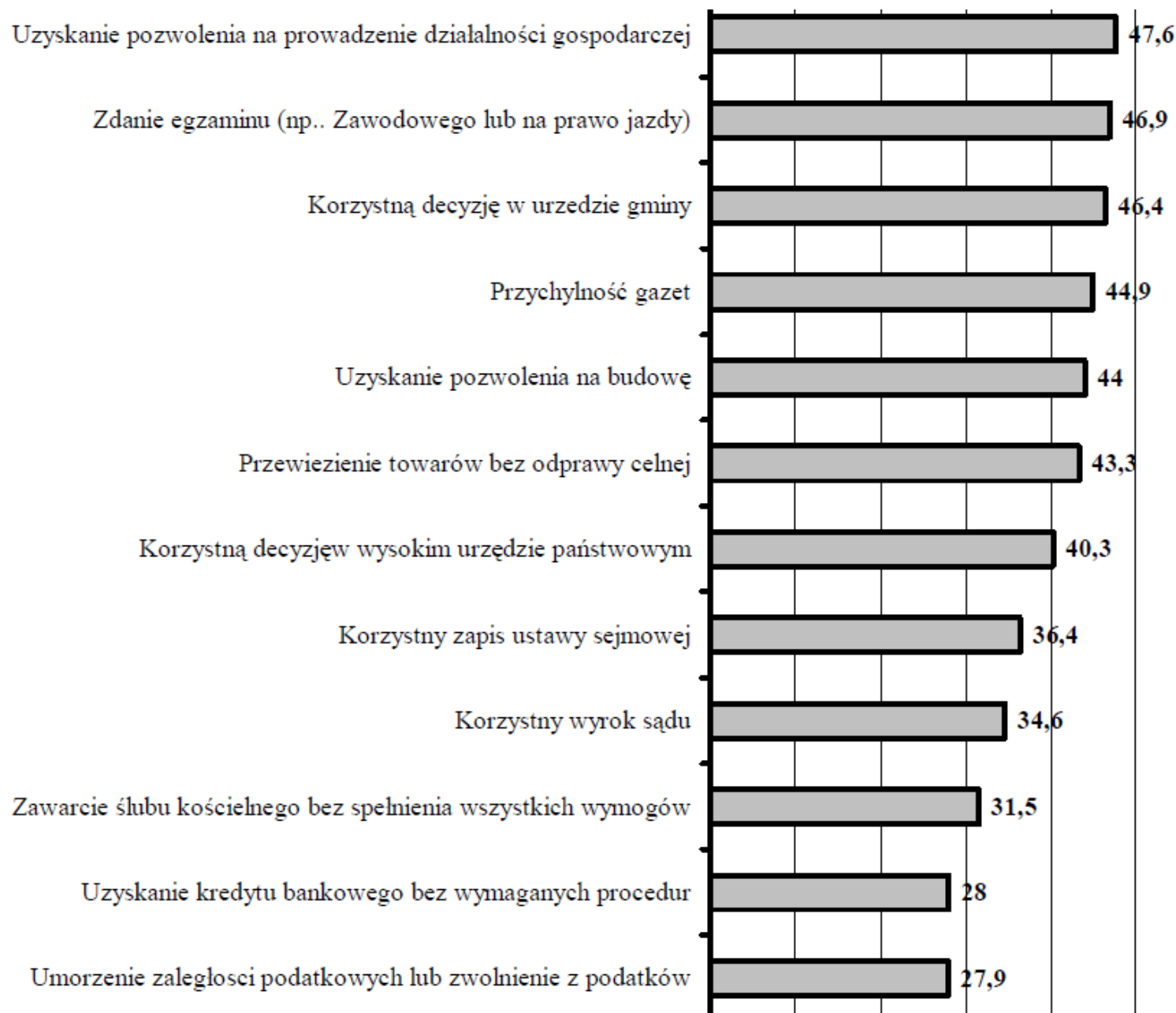
Możliwość załatwienia za pieniądze ...

** odsetek odpowiedzi „bardzo łatwo” i „raczej łatwo”*

Źródło: Siemaszko i inni, *Społeczna percepcja zagrożeń korupcyjnych w Polsce*.

Możliwość załatwienia za pieniądze ... (c.d.)

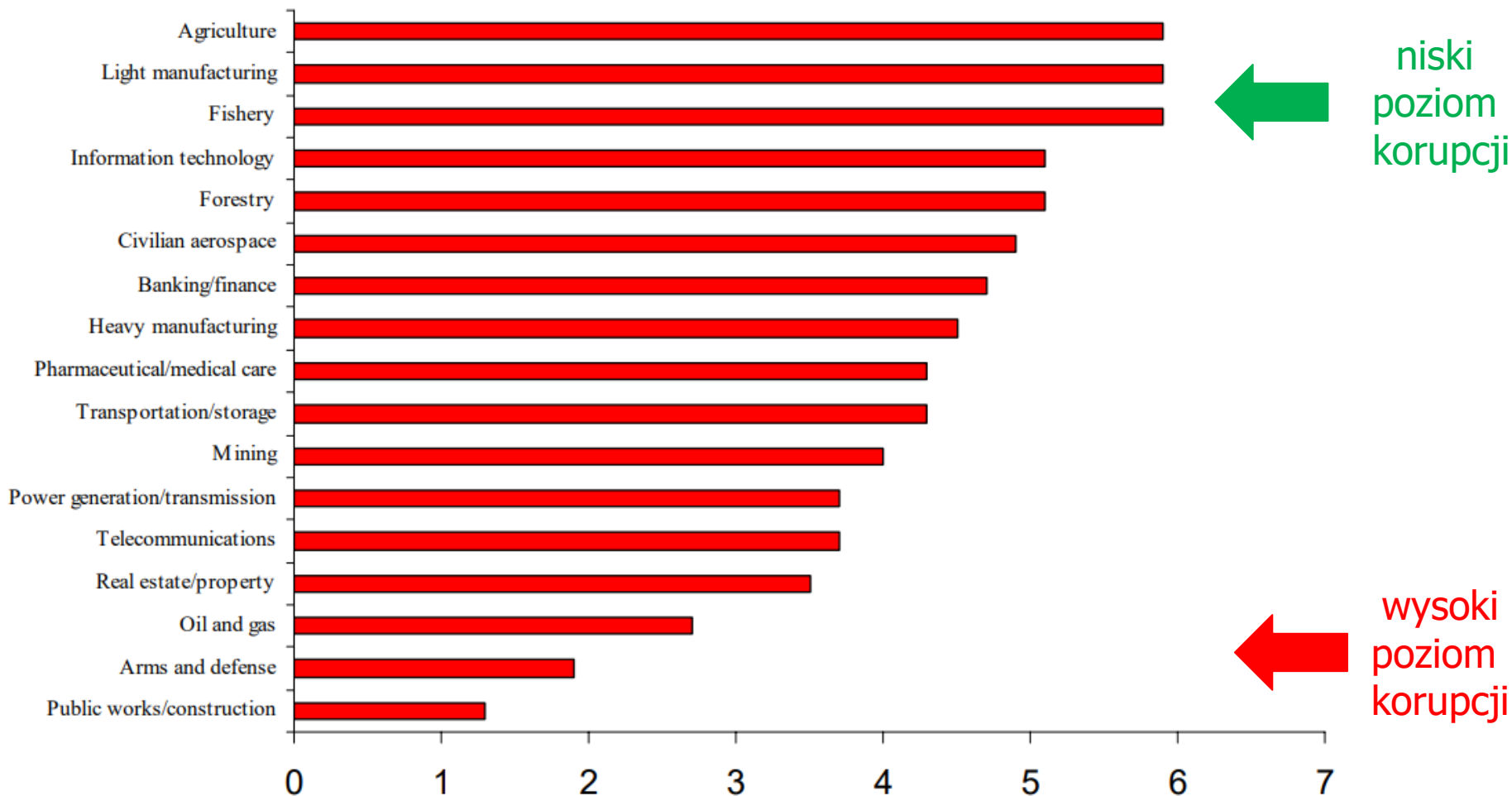

Liczba postępowań przygotowawczych według obszaru działalności **podmiotu** **przyjmującego korzyść**, 2018

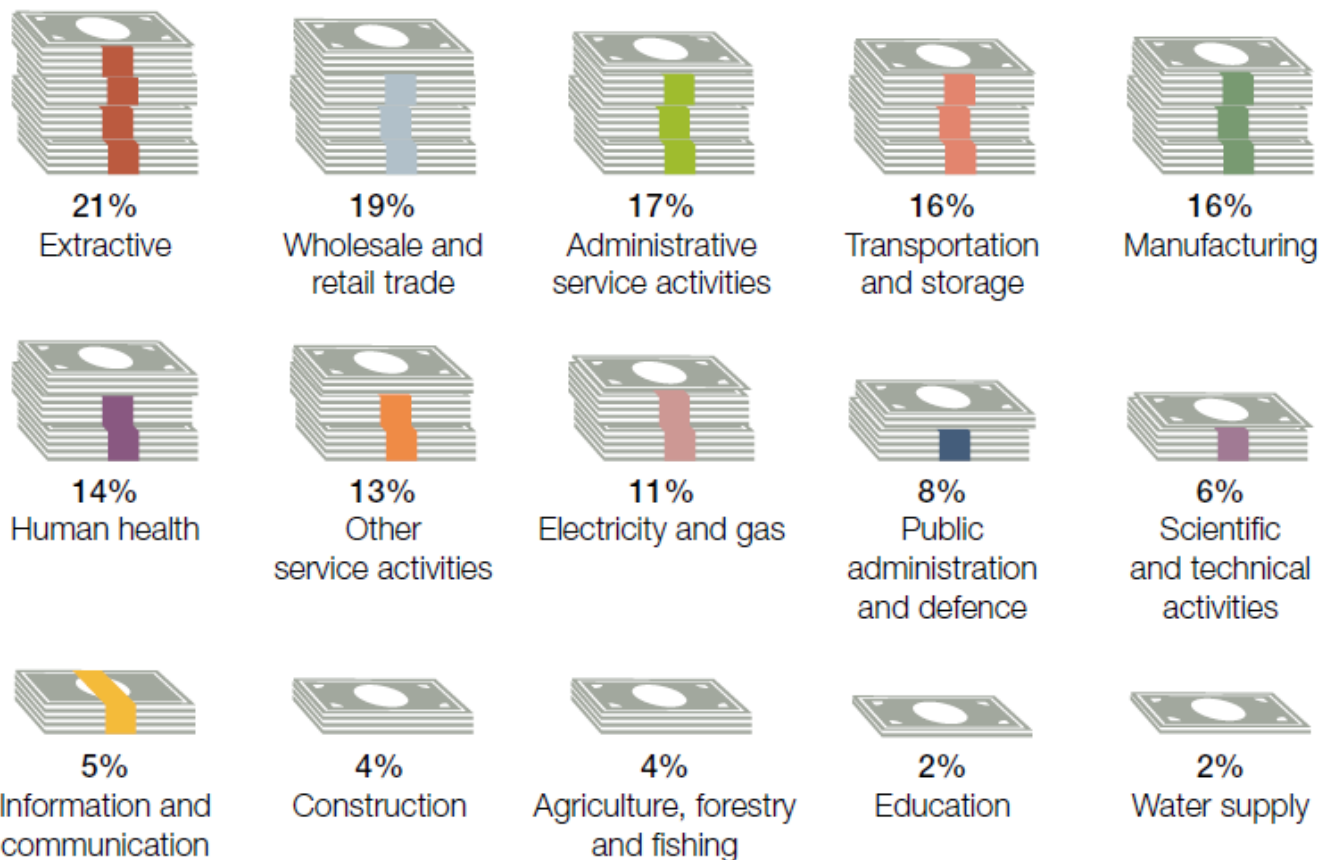
administracja publiczna	331	26,9%
organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości	299	24,3%
służba zdrowia i farmacja	207	16,8%
spółki prawa handlowego	98	8,0%
sektor prywatny – przedsiębiorstwa inne niż spółki prawa handlowego	95	7,8%
wojsko	67	5,4%
edukacja i nauka	56	4,6%
administracja celna i skarbową	48	3,9%
instytucje finansowe	12	1,0%
parlamentarzyści	10	0,8%
organizacje pozarządowe	6	0,5%

Branże dotknięte korupcją w USA

skala 0 -10, gdzie 0 – skorumpowane, 10 – brak korupcji

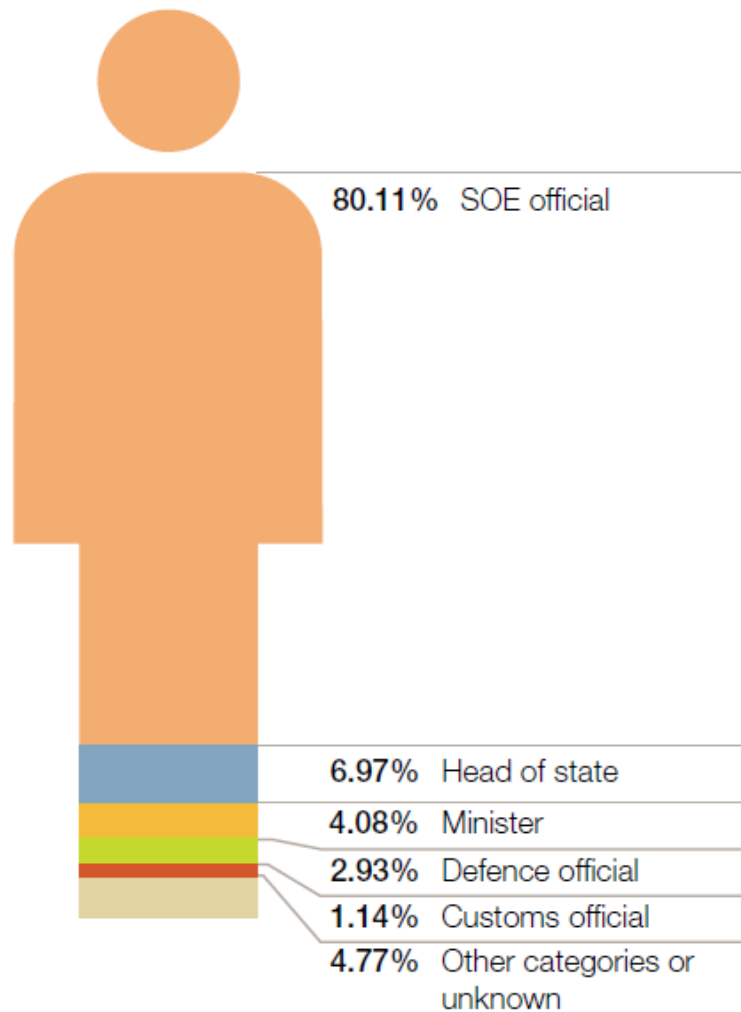

Łapówki jako % wartości transakcji – analiza wg sektorów gospodarki

Source: OECD analysis of foreign bribery cases concluded between 15/02/1999 and 01/06/2014. Based on the 55 cases which contained information both on the amount paid in bribes and on the transaction value.

Osoby, które wzięły łapówki - stanowiska

Źródło: OECD (2014), *Foreign bribery report*.

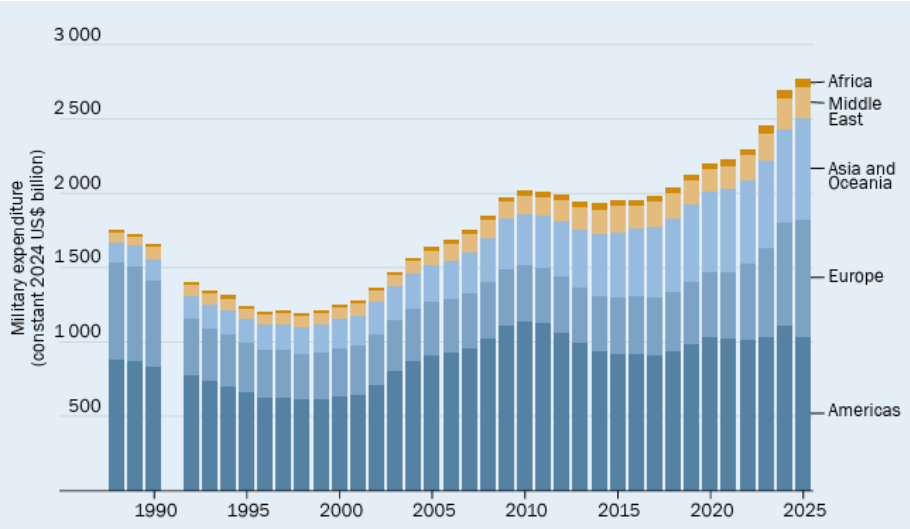
Najwyższe kary za przestępstwa korupcyjne

<u>COMPANY</u>	<u>CURRENT PARENT</u>	<u>CURRENT PARENT INDUSTRY</u>	<u>OFFENSE CATEGORY</u>	<u>YEAR</u>	<u>JURISDICTION</u>	<u>PENALTY AMOUNT (USD)</u>
Goldman Sachs Group, Inc.	Goldman Sachs	financial services	kickbacks and bribery	2020	Malaysia	\$3,900,000,000
Goldman Sachs Group Inc.	Goldman Sachs	financial services	kickbacks and bribery	2020	United States	\$2,921,088,000
Airbus SE	Airbus	aerospace and military contracting	kickbacks and bribery	2020	France	\$2,296,013,272
Airbus SE	Airbus	aerospace and military contracting	kickbacks and bribery	2020	United Kingdom	\$1,307,624,500
Glencore International A.G. and Glencore Ltd.	Glencore	financial services	kickbacks and bribery	2022	United States	(*) \$1,185,000,000
Goldman Sachs Group Inc.	Goldman Sachs	financial services	kickbacks and bribery	2020	United States	(*) \$1,006,000,000
Odebrecht S.A.	Novonor	diversified	kickbacks and bribery	2016	Brazil	\$892,146,000
Societe Generale S.A.	Societe Generale	financial services	kickbacks and bribery	2018	United States	\$860,000,000
Lafarge S.A.	Amrize Ltd.	building materials	kickbacks and bribery	2022	United States	\$777,780,000
Entain plc	Entain PLC	entertainment	kickbacks and bribery	2023	United Kingdom	\$774,961,500
Alstom S.A.	Alstom	miscellaneous energy products and systems	kickbacks and bribery	2015	United States	\$772,290,000
Mobile TeleSystems PJSC	Mobile TeleSystems PJSC	telecommunications	kickbacks and bribery	2019	United States	\$750,000,000
Braskem	Braskem	chemicals	kickbacks and bribery	2016	Brazil	\$700,034,092
Petrobras	Petrobras	oil and gas	kickbacks and bribery	2019	Brazil	\$685,365,047

Źródło: <https://violationtrackerglobal.goodjobsfirst.org/> [14.10.2025]

Wydatki militarne, 1988-2024 (w mld USD)

Świat: 2887 mld USD (2025)
(ok. 2,5% PKB)

Źródło: SIPRI, 2026.

Country	2019	2022	2023	2024
USA	734	861	916	997
China	240	292	297	314
Russia	65	102	109	149
Germany	49	56	67	88
India	71	80	82	86
United Kingdom	57	64	75	82
Saudi Arabia	65	71	78	80
Ukraine	6	41	65	65
France	50	55	59	65
Japan	51	43	48	55
Korea, South	44	46	48	48
Israel	20	23	27	47
Poland	12	15	26	38
Italy	26	35	37	38

Źródło: SIPRI, 2025.

Polska: 46,8 mld USD (2025)
(ok. 4,5% PKB)

Koszt pocisków JASSM do F16

Dla armii amerykańskiej: 0,83 - 1,51 mln USD za sztukę

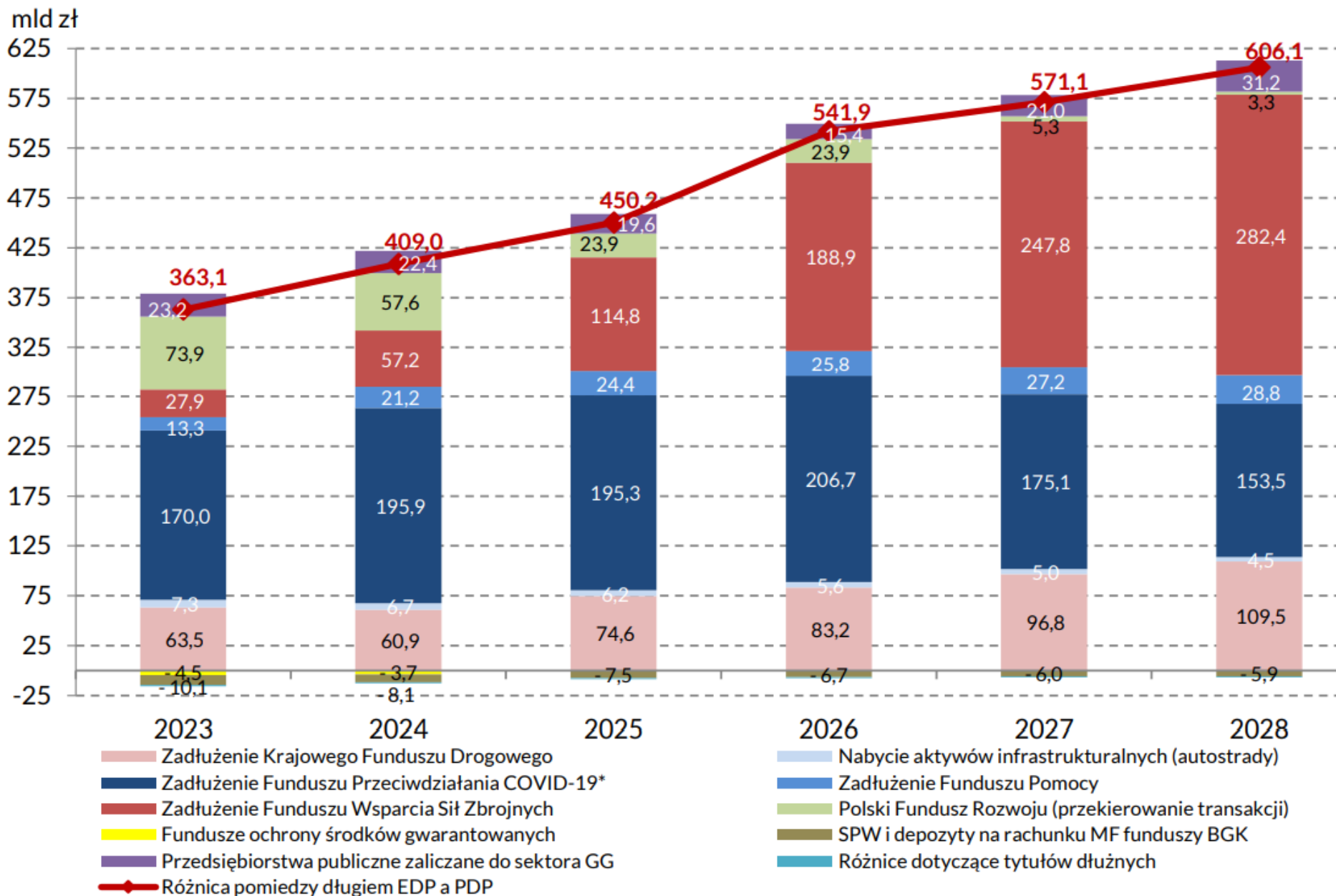
Dla armii fińskiej: 3,64 mln USD za sztukę

Dla armii polskiej: 6,25 mln USD za sztukę

Polska kupiła 40 pocisków za 250 mln USD (obecnie mamy 70 sztuk)

Fundusze pozabudżetowe w Polsce

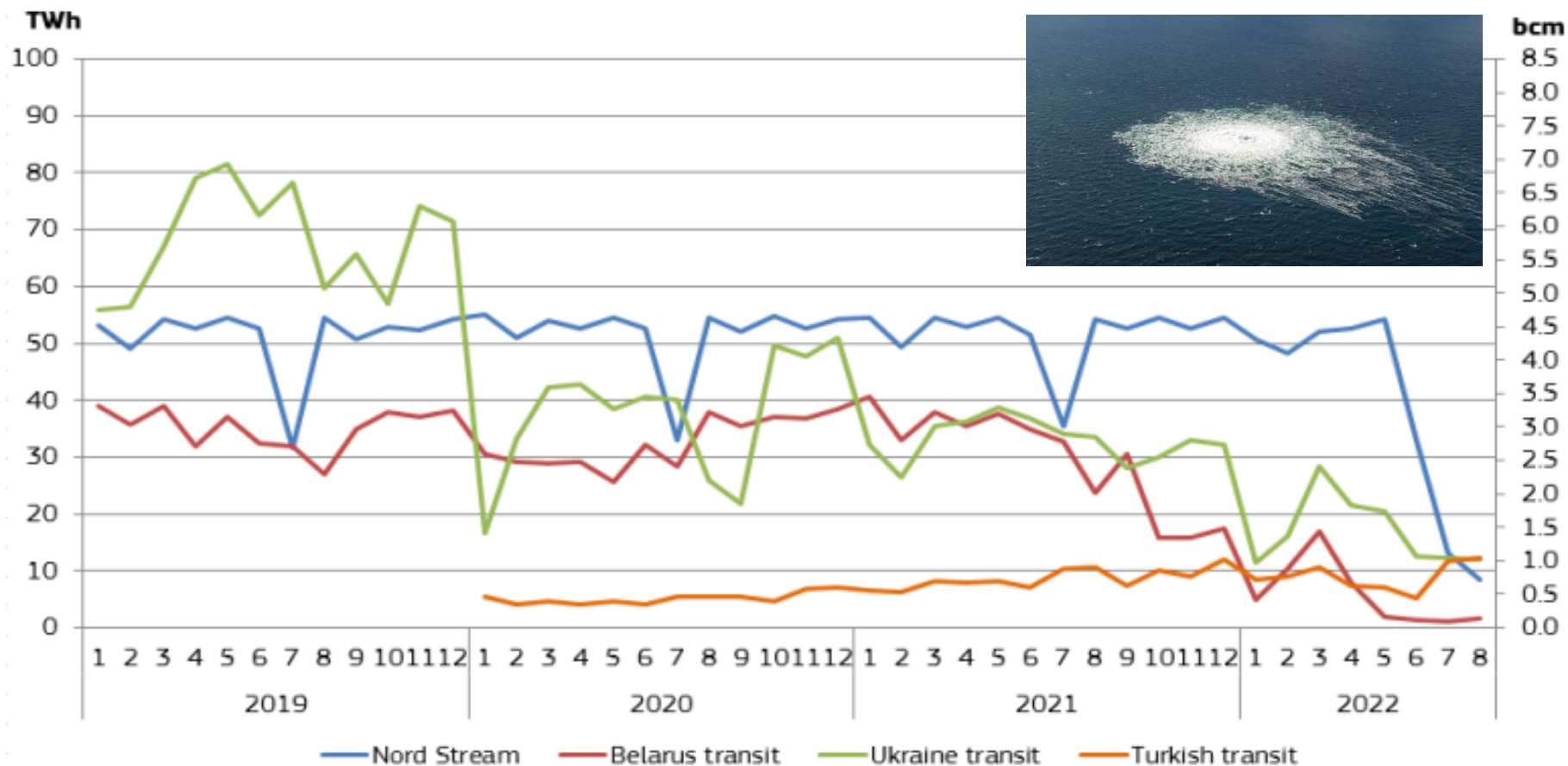
Gerhard Schroeder, kanclerz Niemiec 1998-2005

Były socjaldemokratyczny kanclerz Niemiec Gerhard Schröder został dyrektorem spółki Nord Stream 2 AG, należącej do rosyjskiego koncernu Gazprom.

Miesięczny import gazu ziemnego z Rosji do UE według kierunków dostaw

26–29 September 2022

Źródło: EC (2022), Market Observatory for Energy, Volume 16, 2 quarter of 2022.

Saldo w obrotach surowcami energetycznymi (w mld USD)

Countries	Saldo 2020	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023
Russian Federation	140,2	210,1	384,7	258,9
Saudi Arabia	127,6	198,9	308,9	250,5
Norway	36,9	101,9	203,1	113,0
United Arab Emirates	130,9	180,5	196,1	164,4
Canada	48,8	89,6	135,0	104,8
Iraq	53,6	75,2	126,1	105,6
Qatar	41,9	73,3	113,7	87,3
Australia	49,0	65,9	113,2	84,5
Kuwait	35,7	57,7	82,6	68,7
Algeria	19,5	33,4	59,2	51,5
Oman	16,4	23,4	57,1	46,9
United States of America	20,5	15,2	55,9	56,6
Poland	-9,5	-13,9	-24,0	-21,7
Spain	-18,5	-32,0	-59,2	-40,3
United Kingdom	-7,4	-35,6	-79,8	-50,4
Türkiye	-24,2	-42,2	-80,2	-52,7
France	-30,0	-53,9	-123,3	-76,4
Italy	-25,6	-57,3	-129,7	-69,8
Germany	-50,3	-84,4	-145,3	-96,6
Korea, Republic of	-61,2	-97,5	-153,9	-117,3
India	-76,7	-114,0	-178,8	-131,2
Japan	-97,9	-144,9	-238,1	-182,4
China	-230,4	-352,7	-471,0	-453,2

LNG export (mld m3)

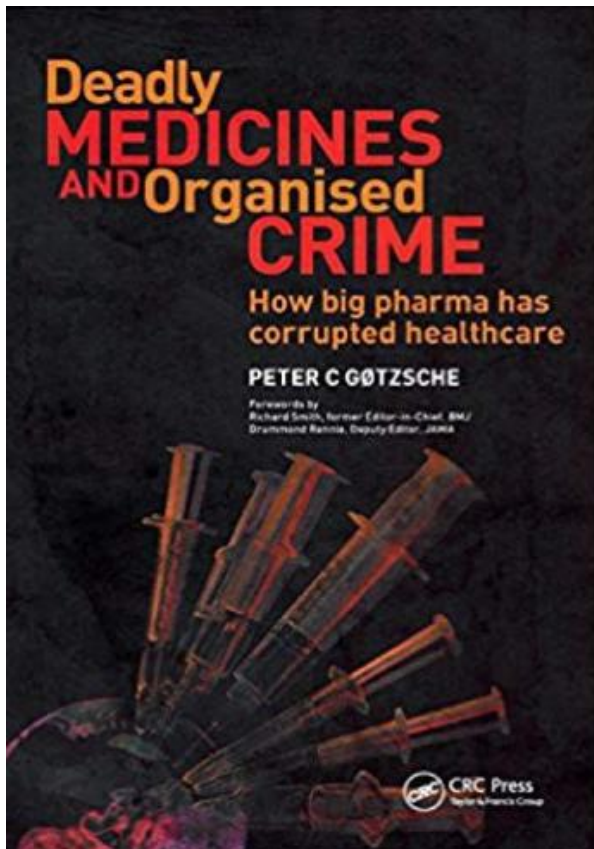
Country	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Share 2024
US	0,7	4,0	17,1	28,6	47,4	61,3	94,5	104,5	114,5	115,2	21,2%
Qatar	105,6	107,3	103,6	104,9	105,8	106,5	106,8	110,5	108,4	106,9	19,6%
Australia	39,9	60,4	76,6	91,8	104,7	106,0	108,5	107,4	107,4	106,8	19,6%
Russian Federation	14,6	14,6	15,4	24,9	39,1	41,8	39,5	43,4	42,1	44,3	8,1%
Malaysia	34,3	33,6	36,1	33,0	35,2	32,5	32,9	36,6	35,5	36,0	6,6%
Nigeria	26,9	24,6	28,3	27,8	28,8	28,4	23,4	20,0	17,6	18,4	3,4%
Indonesia	21,6	22,4	21,7	20,8	16,5	16,8	14,6	15,6	16,1	16,5	3,0%
Algeria	16,6	15,5	16,4	13,1	16,8	14,5	15,6	14,3	17,8	16,0	2,9%
Oman	10,2	11,0	11,4	13,6	14,1	13,2	14,1	15,3	15,3	16,0	2,9%
Papua New Guinea	10,1	10,9	11,1	9,5	11,6	11,5	11,5	11,5	11,5	11,1	2,0%
Trinidad & Tobago	16,4	14,3	13,5	16,6	17,1	14,3	9,1	10,5	10,5	10,3	1,9%
United Arab Emirate	7,6	7,7	7,3	7,4	7,7	7,6	8,8	7,5	7,7	8,6	1,6%
Brunei	8,7	8,6	9,1	8,5	8,8	8,4	7,5	6,5	6,2	6,4	1,2%
Norway	5,6	6,1	5,4	6,8	6,9	4,3	0,2	3,7	5,5	6,4	1,2%
Angola	-	0,9	5,0	5,2	5,8	6,1	4,7	4,2	4,9	4,9	0,9%
Total LNG exports	337,1	358,3	393,3	430,4	484,2	489,9	515,2	538,5	546,6	544,1	100,0%

Źródło: Energy Institute, Statistical Review of World Energy, 2025.

Polska płaciła **35,77 dol.** za tysiąc stóp sześciennych (około 1410 dol. za 1000 metrów sześciennych), Włosi i Chińczycy kupowali ten sam surowiec za odpowiednio **14,10 dol.** i **15,63 dol.** za tysiąc stóp sześciennych. Francuzi płacili z kolei 24,48 dol., Brytyjczycy - **25,70 dol.**, a Holendrzy - **25,70 dol.**

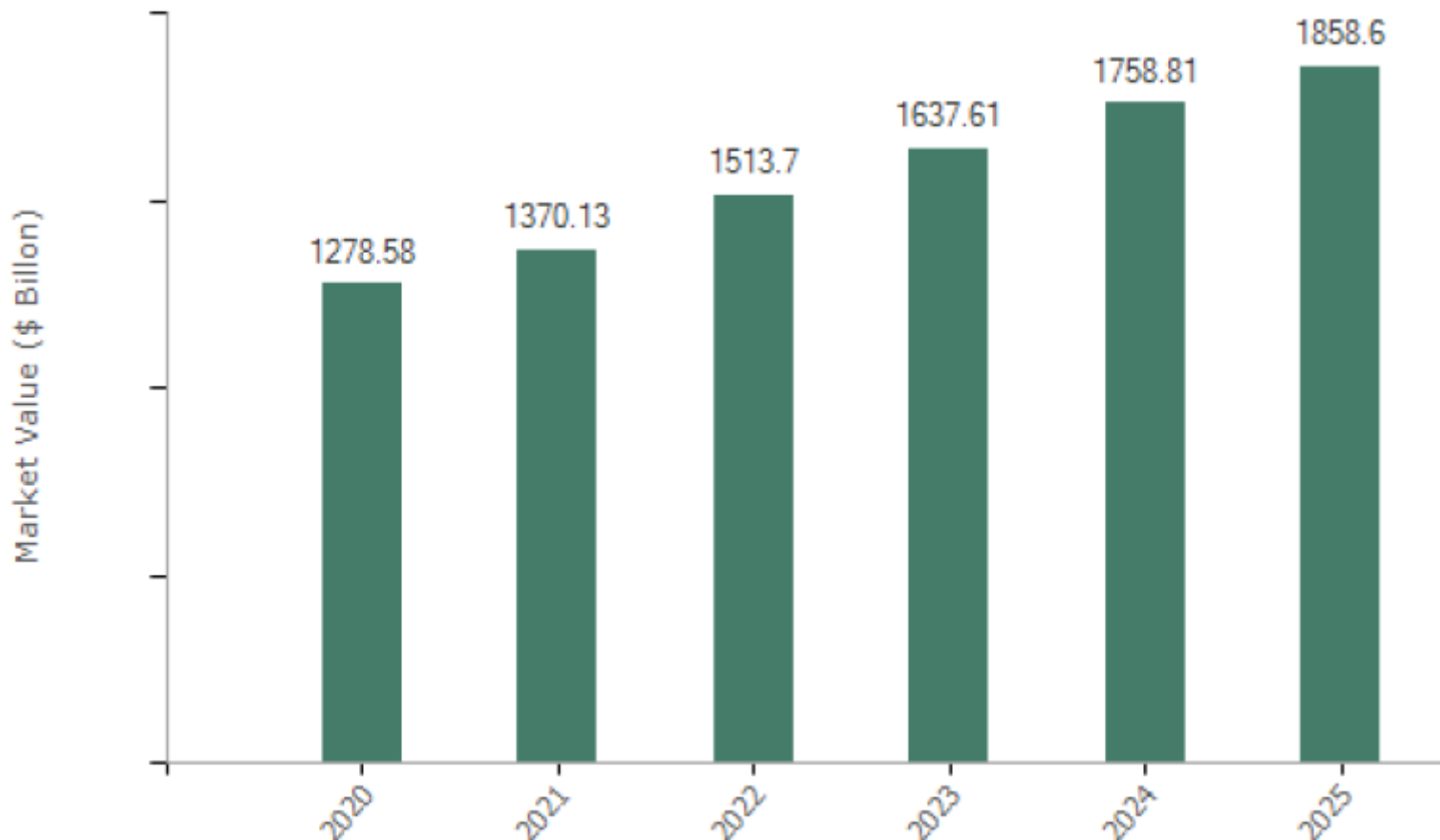
Źródło: <https://www.money.pl/gielta/polska-przeplacila-miliardy-zlotych-za-amerykanski-gaz-kluczowe-jedno-slowo-w-umowie-7100390710114976a.html>

Korupcja w branży farmaceutycznej

Wartość światowego rynku farmaceutycznego, 2025

W 2025 r. światowy rynek farmaceutyczny był wart ok. **1859 mld USD**.

Źródło: The Business Research Company 2026.

Kara 3 mld USD dla firmy farmaceutycznej GlaxoSmithKline

2 lipca 2012 roku GlaxoSmithKline przyznało się do oszustw przy promocji leków recepturowych na rynku amerykańskim, przepisywania leków na schorzenia niezwiązane z ich oryginalnym przeznaczeniem oraz **korupcji w środowisku lekarskim**. Sprawa dotyczyła m.in. leków Avandia, Paxil i Wellbutrin. Jednocześnie firma zgodziła się zapłacić karę finansową w wysokości **3 mld dolarów** (będącą najwyższą w tamtym momencie karą w przemyśle farmaceutycznym).

Glaxo promowało lekarstwa do stosowania w przypadkach, w których **nie zostały zaaprobowane w USA, i ukrywało możliwe skutki uboczne**. Od 2001 do 2007 r. nie informowało, że Avandia, najpopularniejszy w Ameryce lek na cukrzycę, **zwiększa ryzyko zawału serca**. W Europie w 2010 r. Avandia została z tego powodu wycofana ze sprzedaży.

Kara 3 mld USD dla firmy farmaceutycznej GlaxoSmithKline (c.d.)

Według federalnych oficerów śledczych, GlaxoSmithKline:

- ✓ rutynowo przekupywał lekarzy luksusowymi wakacjami i opłacał wykłady;
- ✓ fabrykował dane dotyczące bezpieczeństwa leku i okłamywał FDA;
- ✓ oszukiwał na miliardy dolarów Medicare i Medicaid;
- ✓ oszukiwał regulatorów na temat skuteczności swoich leków;
- ✓ polegał na zwodniczych praktykach, by zarobić miliardy dolarów, sprzedając potencjalnie niebezpieczne dla pacjentów leki.

Kary dla firm farmaceutycznych w USA od 2000 r.

Industry: pharmaceuticals

Penalty Total since 2000: \$119,991,147,118

Number of Records: 1,292

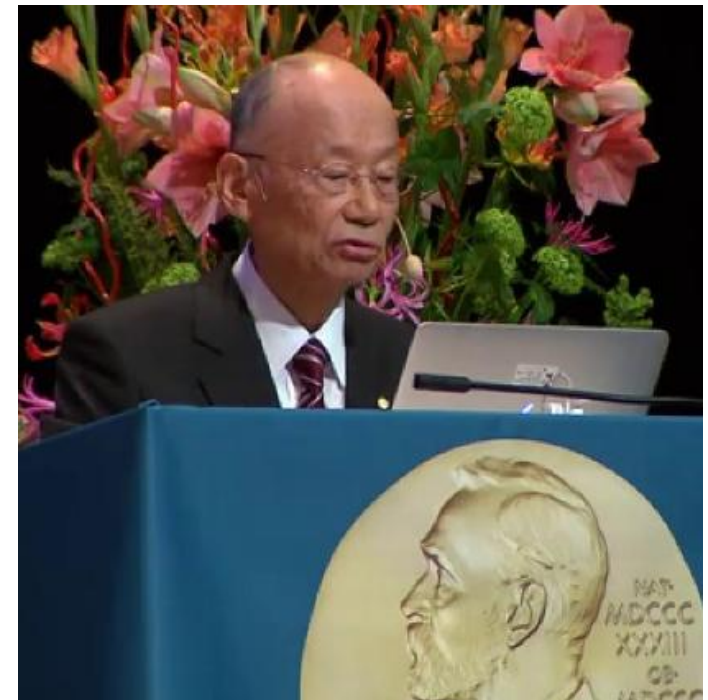
TOP 10 CURRENT PARENT COMPANIES	TOTAL PENALTY \$	NUMBER OF RECORDS
Johnson & Johnson	\$25,197,162,770	89
Pfizer	\$11,155,883,623	104
Merck	\$10,710,400,031	89
Teva Pharmaceutical Industries	\$10,242,576,796	96
GlaxoSmithKline	\$9,572,803,406	50
Purdue Pharma	\$9,278,372,787	11
AbbVie	\$7,560,456,404	84
Endo International	\$4,847,990,667	31
Takeda Pharmaceutical	\$3,987,516,447	32
Eli Lilly	\$2,831,299,676	26

Ivermektyna – lek dla koni?

FDA US Food and Drug Administration
Why You Should Not Use Ivermectin to Treat or Prevent COVID-19 | FDA

Metaanaliza wykazała poprawę o 83% we wczesnym leczeniu, 51% w późnym i 89% w zapobieganiu COVID-19.

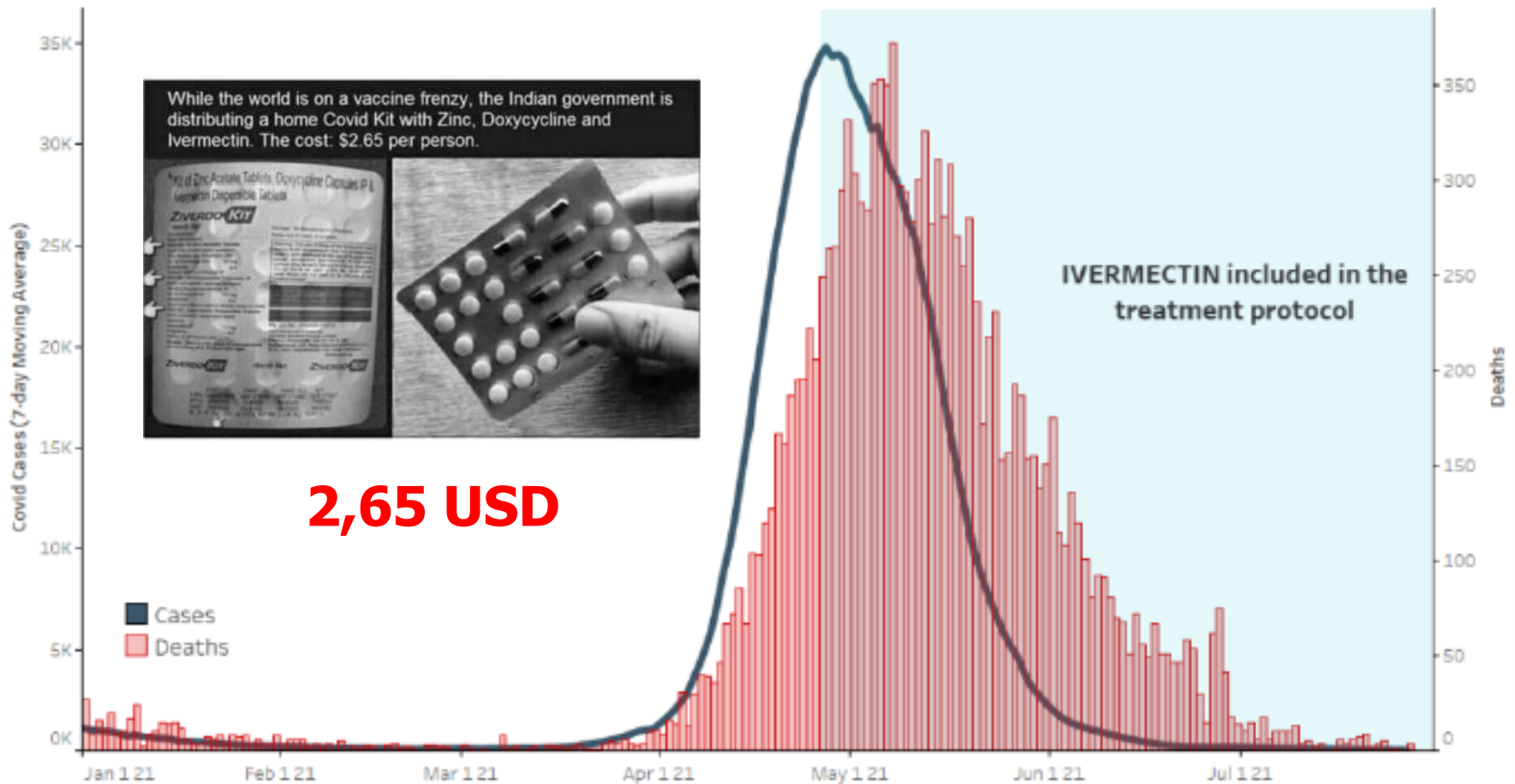
Satoshi Omura
2015 Nobel Prize

Leczenie iwermektyną w Indiach

COVID-19 in Uttar Pradesh (India)

Source: api.covid19india.org

Data Analyst: Juan Chamie @jjchamie

64 ivermectin COVID-19 controlled studies, 32 RCTs
68% improvement for early treatment, RR 0.32 [0.22-0.48]

Koszty zakontraktowanych szczepień?, 2022-2023

Liczba dawek szczepionek 2022: 65,1 mln dawek

Liczba dawek szczepionek 2023: 38,4 mln dawek

Źródło: Ministerstwo Zdrowia, 15.06.2022

*Komisja Europejska, która jest stroną umów z poszczególnymi producentami, objęła tajemnicą ceny szczepionek przeciwko chorobie COVID-19; nie jest możliwe przekazanie kosztów zakupu szczepionek przeciwko chorobie COVID-19, ponieważ w zestawieniu z liczą zamówień pozwoli na ustalenie przybliżonej / uśrednionej ceny szczepionek.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Pierwszej Instancji w Brukseli, Polska została zobowiązana do zapłaty firmie Pfizer kwoty **5 644 290 747 zł (ok. 1,3 mld euro)** wraz z odsetkami za nieodebrane szczepionki przeciwko COVID-19.

Korporacje o najwyższych zyskach (TTM), 2022

Branża farmaceutyczna

Rank	Name	Earnings	Price	Today	Price (30 days)	Country
1	 Pfizer PFE	\$33.77 B ⓘ	\$42.86	▼ 0.28%		 USA
2	 Novartis NVS	\$24.89 B ⓘ	\$75.57	▼ 0.58%		 Switzerland
3	 Johnson & Johnson JNJ	\$20.51 B ⓘ	\$164.46	▼ 0.42%		 USA
4	 Merck MRK	\$19.41 B ⓘ	\$92.18	▼ 0.34%		 USA
5	 Roche ROG.SW	\$19.04 B ⓘ	\$324.78	▲ 1.24%		 Switzerland
6	 BioNTech BNTX	\$18.79 B ⓘ	\$135.62	▼ 3.14%		 Germany
7	 Moderna MRNA	\$15.68 B ⓘ	\$134.00	▼ 0.53%		 USA
8	 AbbVie ABBV	\$14.07 B ⓘ	\$142.94	▲ 0.01%		 USA
9	 CVS Health CVS	\$13.06 B ⓘ	\$89.30	▼ 0.89%		 USA
10	 Novo Nordisk NVO	\$10.00 B ⓘ	\$103.80	▼ 0.98%		 Denmark

Źródło: <https://companiesmarketcap.com/most-profitable-companies/> [2022].

Zmiana długu publicznego w 17 krajach OECD

Kraj	2019	2020	Zmiana (w pp. PKB)	Zmiana (w mld USD)
USA	136,3	161,4	25,2	5 274,0
Japonia	234,6	257,8	23,2	1 154,2
Wielka Brytania	118,5	149,0	30,5	826,5
Francja	123,1	145,3	22,2	583,9
Kanada	106,9	141,9	35,0	574,9
Włochy	154,1	183,5	29,4	554,5
Niemcy	67,5	78,7	11,2	429,2
Hiszpania	117,7	147,5	29,8	381,7
Australia	77,0	92,6	15,6	208,0
Belgia	119,7	140,7	21,0	108,2
Korea Płd.	52,7	58,8	6,1	99,8
Meksyk	57,9	66,1	8,3	88,8
Polska	63,4	77,3	14,0	82,9
Niderlandy	62,3	69,8	7,5	68,1
Turcja	35,2	43,0	7,8	56,2
Szwecja	55,9	62,2	6,3	34,3
Szwajcaria	39,5	42,9	3,5	25,9
RAZEM (1-17)				10 551,2

Źródło: OECD, 2021.

Willy Claes – sekretarz generalny NATO 1994-1995

W październiku 1994 został sekretarzem generalnym NATO; rok później został zmuszony do ustąpienia, ponieważ udowodniono mu aferę korupcyjną związaną z włoskimi śmigłowcami.

Sędziowie belgijskiego Trybunału Kasacyjnego skazali go na karę **trzech lat pozbawienia wolności w zawieszeniu**. Sąd uznał, że Claes - sprawujący wówczas urząd wicepremiera odpowiedzialnego za gospodarkę - wiedział o opłaceniu jego partii reprezentującej flamandzkich socjalistów przez firmy (włoską i francuską) w zamian za podpisanie z nimi kontraktów na dobrojenie belgijskiej armii.

Kara, jaką wymierzono Claesowi, jest najwyższą z przewidzianych w podobnych wypadkach.

Eva Kaili - wiceprzewodnicząca Parlamentu Europejskiego

Wyniki śledztwa belgijskiej policji - zatrzymano m.in. wiceprzewodniczącą Parlamentu Europejskiego Greczynkę Evę Kaili. U niej i innych podejrzanych znaleziono łącznie **600 tys. euro w gotówce**. Pieniądze pochodziły z Kataru, który u progu mundialu chciał poprawić swój wizerunek i wpłynąć na kształt unijnego prawa. Po aresztowaniu w dniu 9 grudnia 2022 r. Kaili przebywała w areszcie w Brukseli do 14 kwietnia 2023 r., kiedy to została wypuszczona do aresztu domowego z elektroniczną bransoletką (co zostało uchylone 25 maja).

WGI - Control of Corruption, 2025

Źródło: World Bank, 2026.

Lp.	Kraj	Wskaźnik (skala od – 2,5 do + 2,5)
1	Denmark	2.26
2	Finland	2.14
3	Switzerland	1.98
4	Singapore	1.97
5	Sweden	1.96
6	Norway	1.93
7	Luxembourg	1.93
8	New Zealand	1.89
9	Netherlands	1.87
10	Australia	1.84
13	Germany	1.68
17	United Kingdom	1.53
20	Japan	1.45
23	France	1.24
37	Korea, Rep.	0.92
41	United States	0.87
42	Poland	0.85
57	Italy	0.58
77	Greece	0.25
87	China	0.07
144	Ukraine	-0.69
166	Russian Federation	-0.98
199	Venezuela	-1.55
206	South Sudan	-2.10

Odzwierciedla postrzeganie zakresu, w jakim władza publiczna jest sprawowana dla prywatnych korzyści, włączając w to zarówno drobne korzyści, jak i wielkie formy korupcji, a także „przejmowanie” państwa przez elity i prywatne interesy.

Corruption Perception Index - metodologia

Wskaźnik percepcji korupcji (CPI) obejmuje następujące przejawy korupcji w sektorze publicznym:

- Łapówkarstwo
- Marnowanie środków publicznych
- Wykorzystywanie urzędów publicznych do celów prywatnych bez ponoszenia konsekwencji
- Nadmierna biurokracja w sektorze publicznym
- Nepotyzm w służbie cywilnej
- Przejęcie państwa przez wąskie partykularne interesy

oraz skuteczność w jej zwalczaniu

- Zdolność rządów do powstrzymania korupcji w sektorze publicznym
- Przepisy wymuszające na urzędnikach publicznych ujawnianie majątku i dochodów oraz potencjalnych konfliktów interesów
- Ochrona prawna osób zgłaszających przypadki przekupstwa i korupcji
- Dostęp do informacji na temat spraw publicznych/działań rządu

Poland Corruption Rank

Summary

Download ▾

Poland is the 53 least corrupt nation out of 180 countries, according to the 2024 Corruption Perceptions Index reported by Transparency International. Corruption Rank in Poland averaged 44.76 from 1996 until 2024, reaching an all time high of 70.00 in 2005 and a record low of 24.00 in 1996. source: Transparency International

POLAND

Score

54/100

Rank

47/180

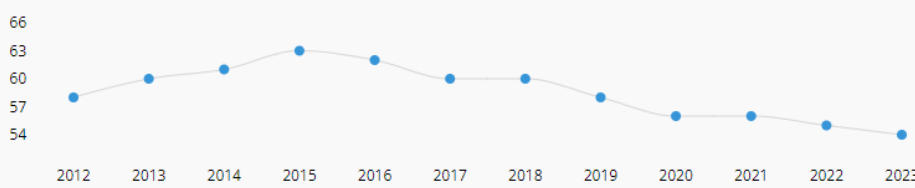
Score change

-1 Since 2022

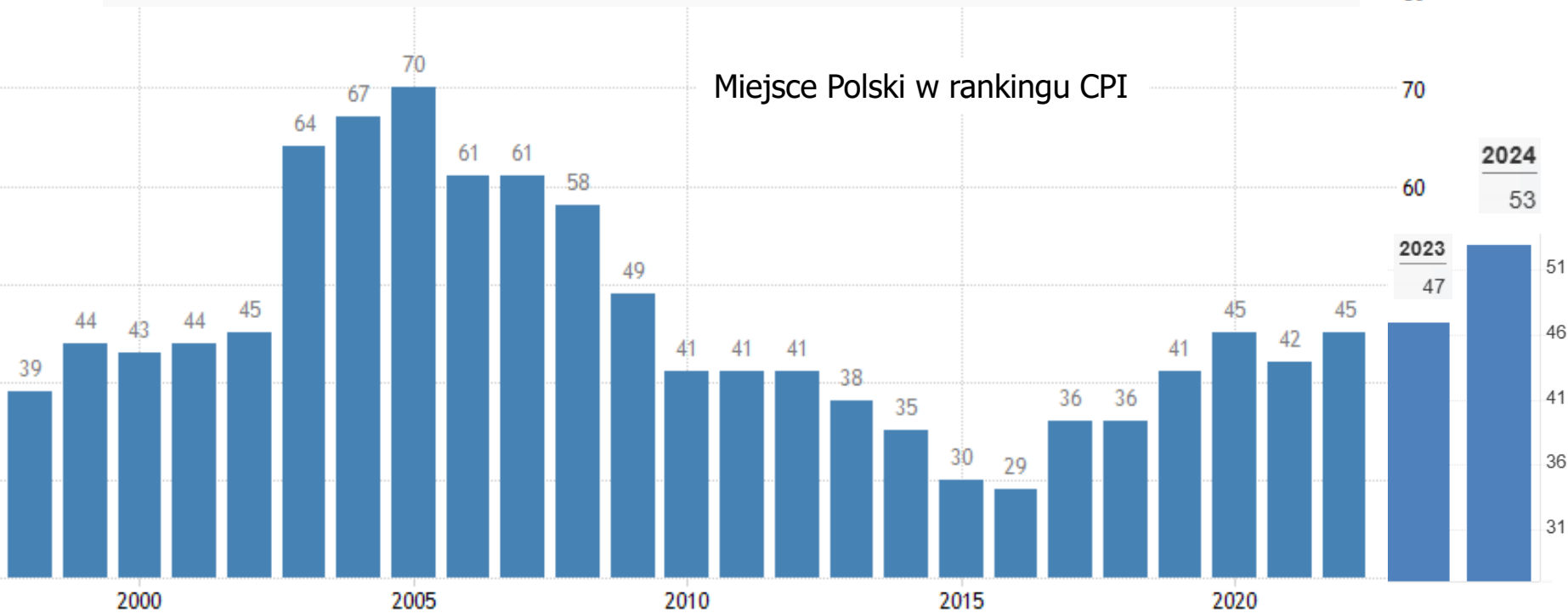
Wskaźnik CPI

Score changes 2012 - 2023

Poland scored 53 points out of 100 on the 2024

Miejsce Polski w rankingu CPI

Corruption Perception Index 2025

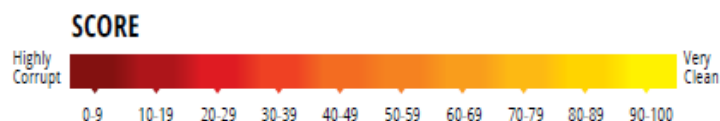
SCORE COUNTRY/TERRITORY

89	Denmark
88	Finland
84	Singapore
81	New Zealand
81	Norway
80	Sweden
80	Switzerland
78	Luxembourg
78	Netherlands
77	Germany
77	Iceland
76	Australia
76	Estonia
76	Hong Kong
76	Ireland
75	Canada
73	Uruguay
71	Bhutan
71	Japan
70	United Kingdom
69	Austria
69	Belgium
69	United Arab Emirates

68	Barbados
68	Seychelles
68	Taiwan
66	France
65	Lithuania
64	Bahamas
64	United States of America
63	Brunei Darussalam
63	Chile
63	Korea, South
63	Saint Vincent and the Grenadines
62	Cape Verde
62	Israel
60	Dominica
60	Latvia
59	Czechia
59	Saint Lucia
58	Botswana
58	Qatar
58	Rwanda
58	Slovenia
57	Saudi Arabia

56	Costa Rica
56	Grenada
56	Portugal
55	Cyprus
55	Fiji
55	Spain
53	Italy
53	Poland
52	Malaysia
52	Oman
50	Bahrain
50	Georgia
50	Greece
50	Jordan
49	Malta
48	Mauritius
48	Slovakia
47	Croatia
47	Vanuatu
46	Armenia
46	Kuwait
46	Montenegro
46	Namibia
46	Senegal

45	Benin
45	Romania
45	Sao Tome and Principe
44	Jamaica
44	Solomon Islands
44	Timor-Leste
43	China
43	Cote d'Ivoire
43	Ghana
43	Kosovo
42	Moldova
41	South Africa
41	Trinidad and Tobago
41	Vietnam
40	Bulgaria
40	Burkina Faso
40	Cuba
40	Guyana
40	Hungary
40	North Macedonia
40	Tanzania
39	Albania
39	India

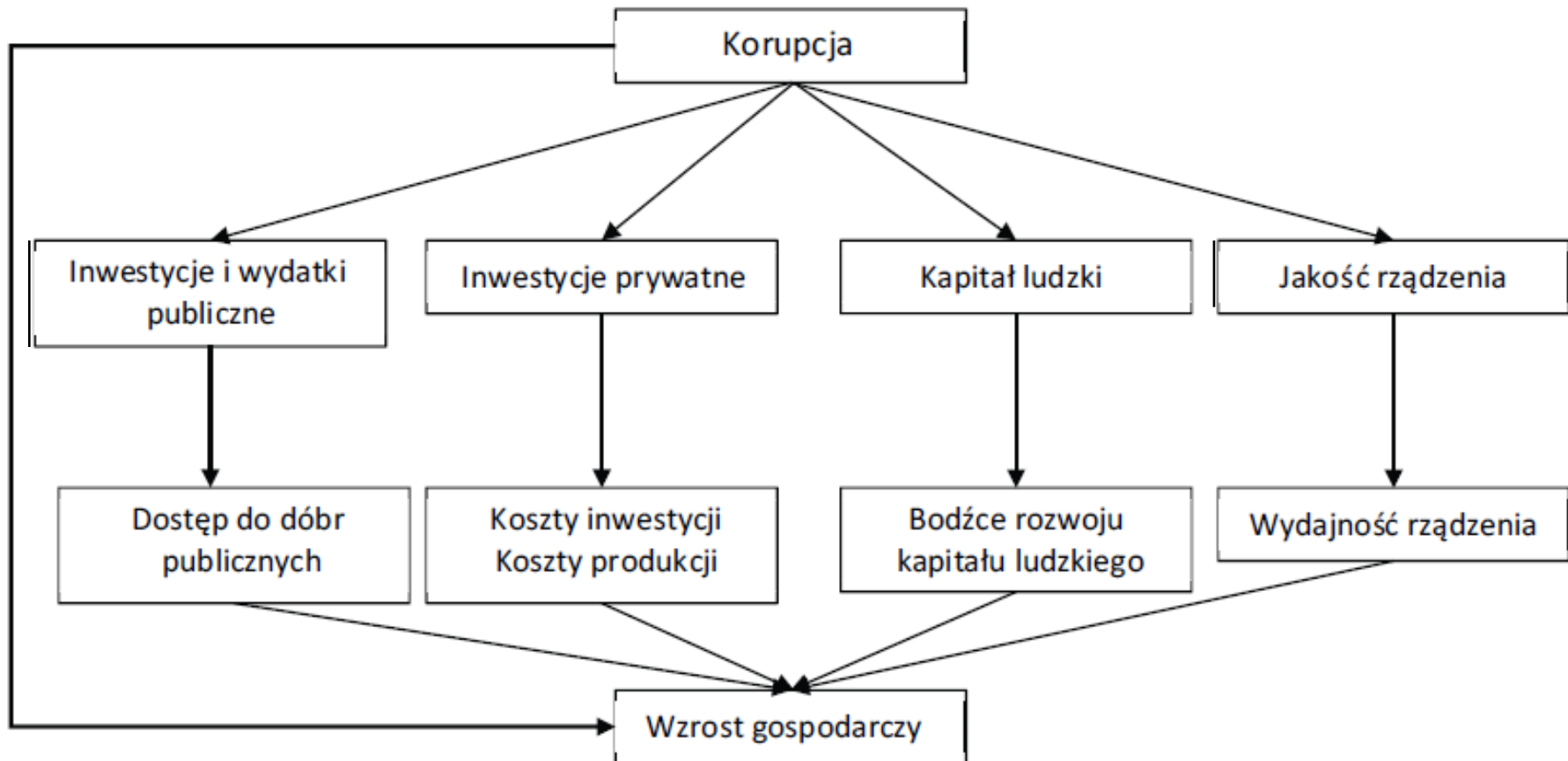

Źródło: Transparency International, 2025

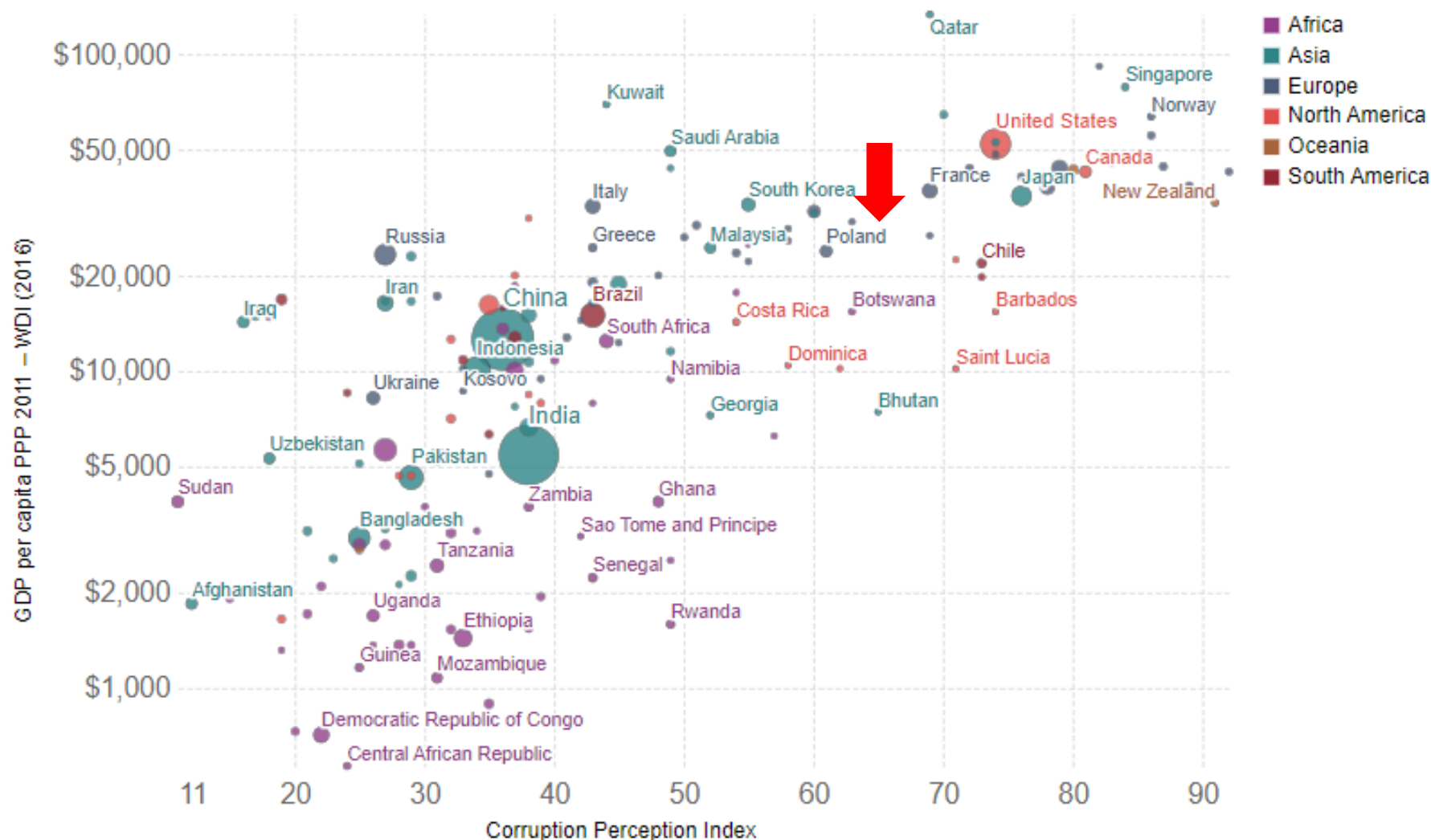
Corruption Perception Index 2025

39	Maldives	33	Ecuador	28	Pakistan	20	Cambodia
39	Morocco	33	Panama	27	Mexico	20	Comoros
39	Tunisia	33	Serbia	26	Cameroon	20	Democratic Republic of the Congo
38	Ethiopia	33	Thailand	26	Guatemala	19	Tajikistan
38	Kazakhstan	32	Angola	26	Guinea	17	Burundi
38	Suriname	32	El Salvador	26	Kyrgyzstan	17	Turkmenistan
37	Colombia	32	Philippines	26	Nigeria	16	Afghanistan
37	Dominican Republic	32	Togo	26	Papua New Guinea	16	Haiti
37	Gambia	31	Belarus	25	Madagascar	16	Myanmar
37	Lesotho	31	Djibouti	25	Uganda	15	Equatorial Guinea
37	Zambia	31	Mongolia	24	Bangladesh	15	Korea, North
36	Argentina	31	Niger	24	Central African Republic	15	Syria
36	Belize	31	Türkiye	24	Paraguay	14	Nicaragua
36	Ukraine	31	Uzbekistan	23	Congo	14	Sudan
35	Brazil	30	Azerbaijan	23	Eswatini	13	Eritrea
35	Sri Lanka	30	Egypt	23	Iran	13	Libya
34	Algeria	30	Kenya	23	Lebanon	13	Yemen
34	Bosnia and Herzegovina	30	Mauritania	22	Chad	10	Venezuela
34	Indonesia	30	Peru	22	Honduras	9	Somalia
34	Laos	29	Gabon	22	Russia	9	South Sudan
34	Malawi	28	Bolivia	22	Zimbabwe		
34	Nepal	28	Iraq	21	Guinea Bissau		
34	Sierra Leone	28	Liberia	21	Mozambique		
		28	Mali				

Bezpośredni i pośredni wpływ korupcji na wzrost gospodarczy

Korupcja a PKB per capita w tys. USD, 2014

Source: WDI (2016) and Transparency International (2016)

CC BY

Źródło: <https://ourworldindata.org/grapher/gdp-per-capita-vs-corruption-perception-index>

Wpływ korupcji na gospodarkę – wyniki badań

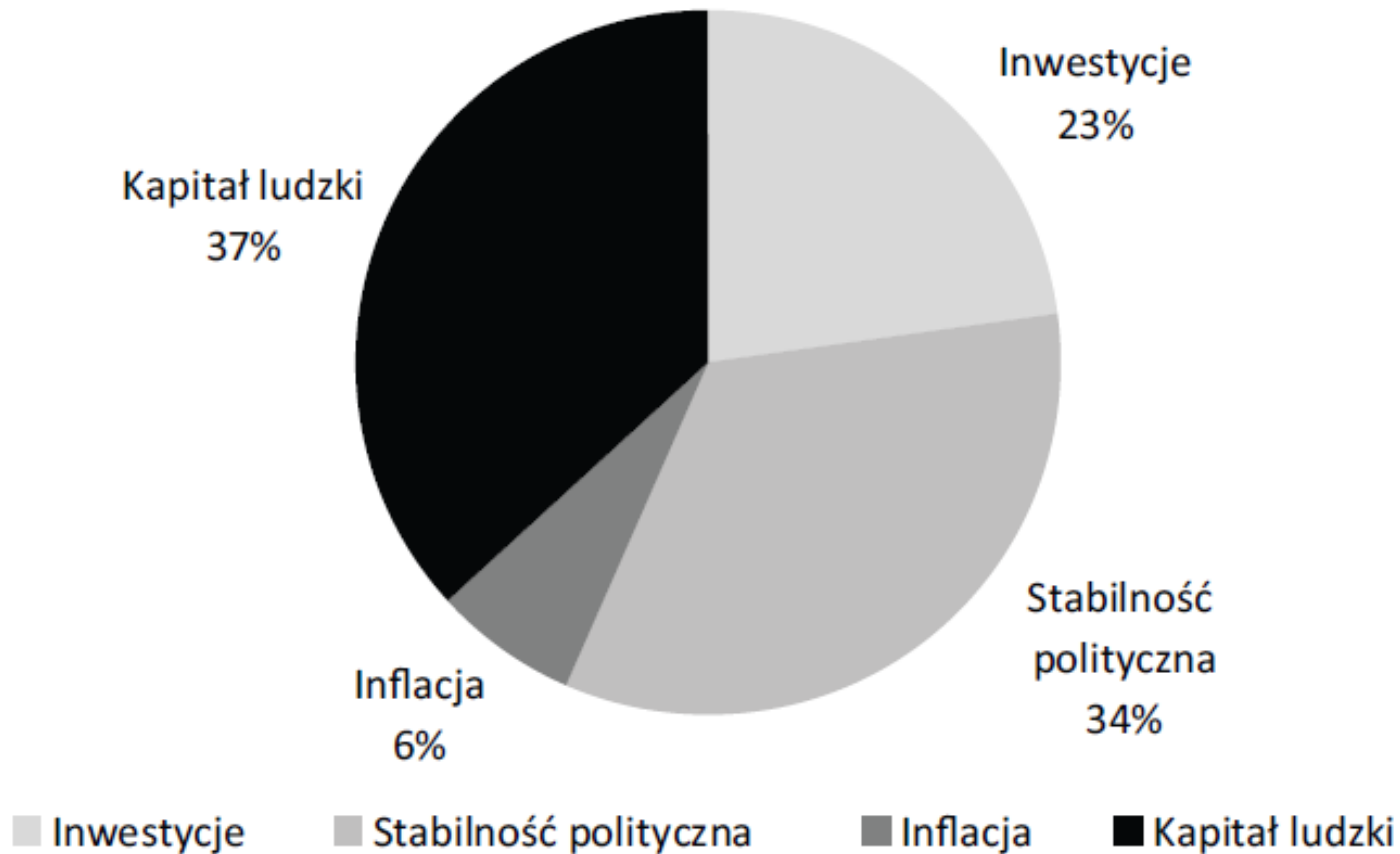
Korupcja negatywnie wpływa na wzrost PKB per capita, ponieważ zmniejsza efektywność alokacji zasobów i zniechęca do inwestycji. Stwierdzono, że wzrost poziomu korupcji o 1 punkt w skali Corruption Perceptions Index (CPI) obniża PKB per capita o około 0.5% (Mauro 1995, Tanzi i in., 2002; Pellegrini i Reyer, 2004).

Korupcja utrudnia wzrost zarówno poprzez ograniczenie inwestycji w kapitał fizyczny, jak i kapitał ludzki oraz poprzez zwiększenie niestabilności (Hodge i in., 2011).

Korupcja zmniejsza akumulację kapitału rzeczowego (Mauro, 1995; Wei, 2000).

Brak korupcji ma pozytywny wpływ na stopę wzrostu realnego PKB i stopę wzrostu inwestycji (Cieślik i Goczek, 2018).

Oddziaływanie korupcji na wzrost gospodarczy w sposób pośredni

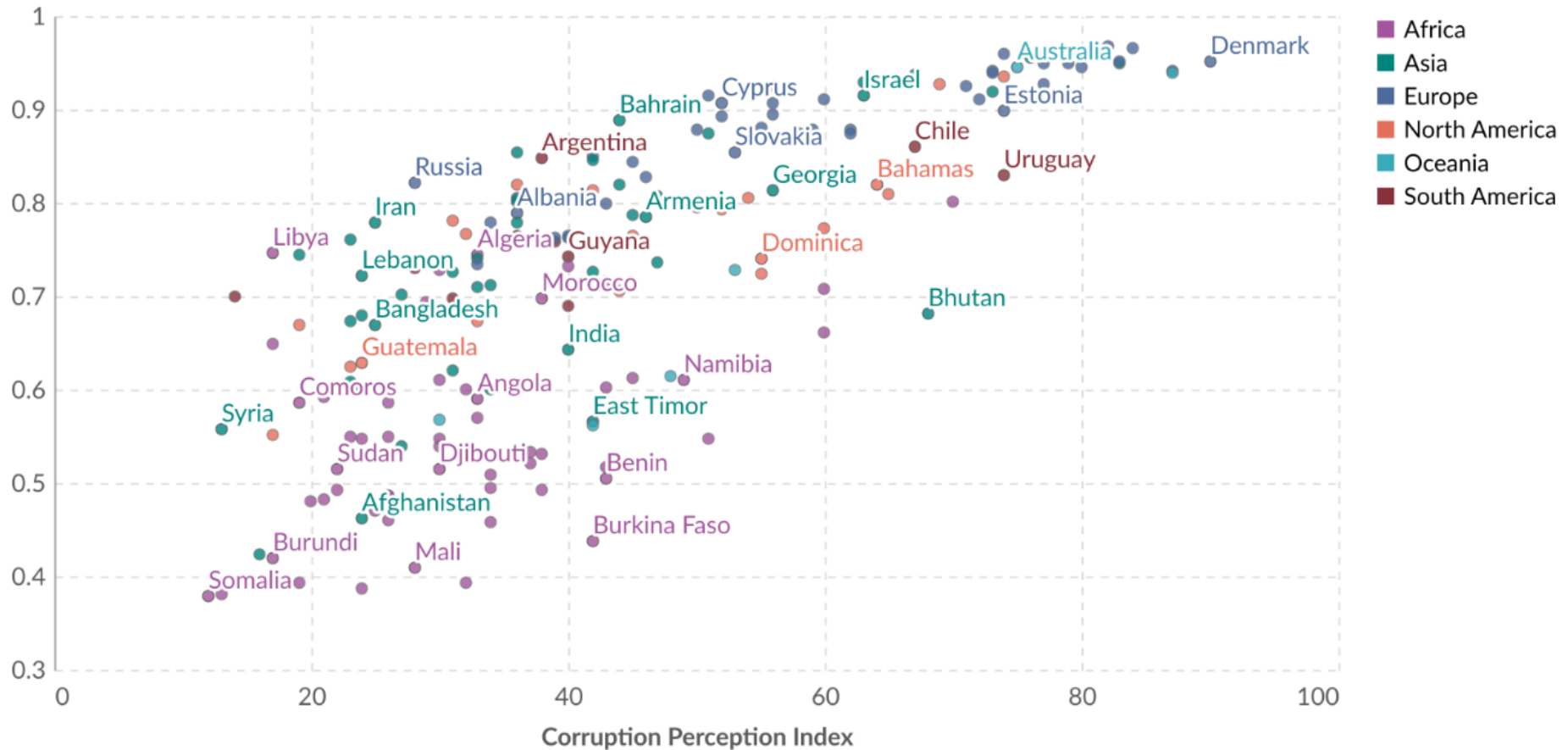

Przekupstwo powodowało **obniżenie się jakości kapitału ludzkiego**, co prowadziło do spadku stopy wzrostu.

Human Development Index vs. Corruption Perception Index, 2022

The Human Development Index (HDI) is a summary measure of key dimensions of human development: a long and healthy life, a good education, and a decent standard of living. A country's Corruption Perceptions Index score (0 = most corrupt; 100 = least corrupt) averages expert surveys on public sector corruption, including bribery and misuse of office.

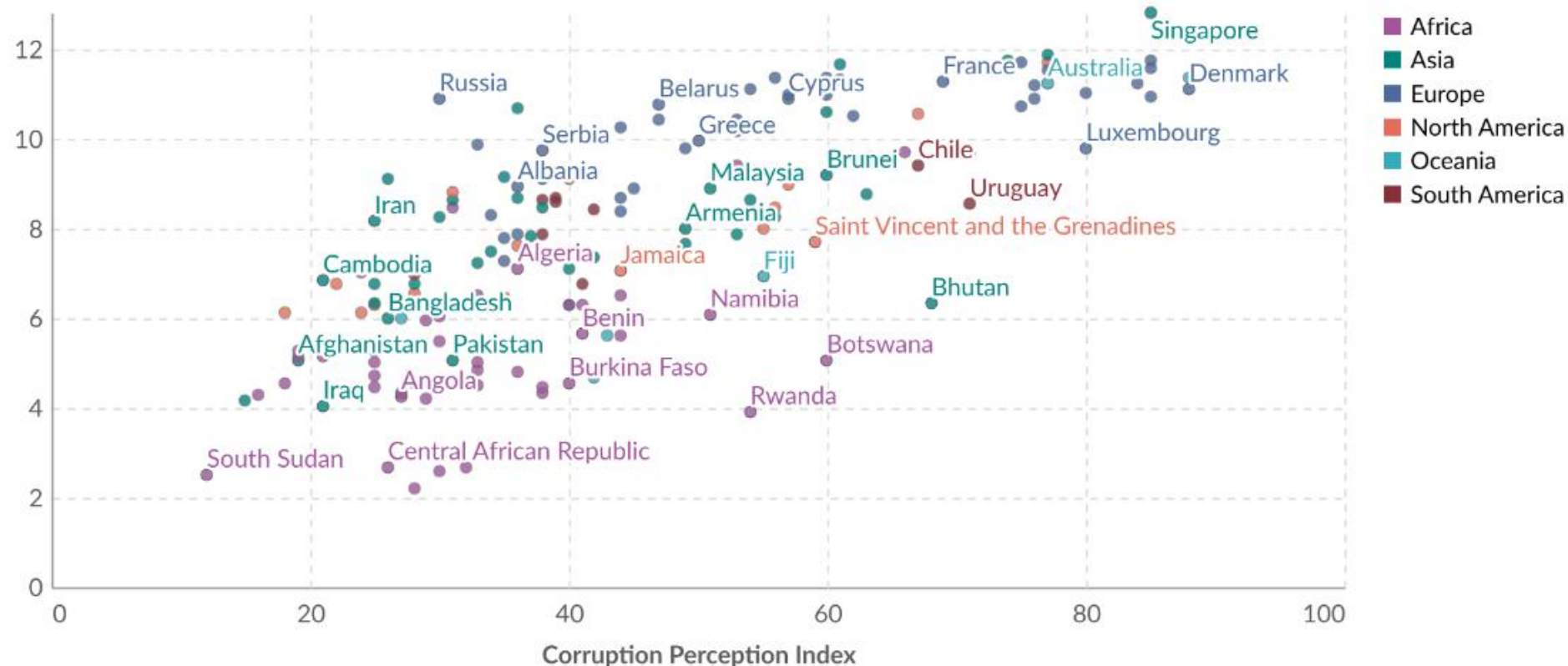
Human Development Index

Learning-adjusted years of schooling vs. Corruption Perception Index, 2021

Learning-adjusted years of schooling¹ merge the quantity and quality of education into one metric, accounting for the fact that similar durations of schooling can yield different learning outcomes. A country's Corruption Perceptions Index score (0 = most corrupt; 100 = least corrupt) averages expert surveys on public sector corruption, including bribery and misuse of office.

Learning adjusted total years of schooling (years)

Wpływ korupcji na gospodarkę – wyniki badań

Korupcja ma negatywny wpływ na inwestycje zagraniczne; wyższy poziom korupcji skutkuje mniejszym napływem inwestycji, co prowadzi do niższych poziomów dochodów ludności (Wei 2000).

Korupcja zmniejsza efektywność inwestycji publicznych, co prowadzi do niższego wzrostu gospodarczego i, w konsekwencji, niższych dochodów ludności (Tanzi i Davoodi 1997).

Korupcja może prowadzić do zwiększenia nierówności dochodowych, co jest wynikiem nierównego dostępu do zasobów publicznych i preferencyjnych traktowań (Bardhan 1997).

Korupcja w postaci przechwytywania majątku państwowego prowadzi do marnotrawstwa zasobów i obniżenia PKB per capita, co wpływa negatywnie na dochody ludności Hellman i Kaufmann (2021).

Wpływ korupcji na inflację

Bank Światowy (2009), *The Cost of Corruption*, wpływ korupcji na gospodarki rozwijające się - dodatkowe koszty wynikające z nieefektywności administracji, mogą prowadzić do **wyższych cen o 10-20% w krajach z wysokim poziomem korupcji**.

Uniwersytet w Dar es Salaam, 2014, *The Cost of Corruption in the Construction Industry*, badanie dotyczyło wpływu korupcji na przemysł budowlany w Tanzanii, wskazując na **podniesienie kosztów projektów budowlanych o 10-25% w wyniku praktyk korupcyjnych**.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy (2016), *The Economics of Corruption*, dodatkowe koszty działalności gospodarczej wynikające z korupcji, mogą **podnosić koszty operacyjne firm o 2-3% PKB w krajach rozwijających się**.

Uniwersytet w Kopenhadze (2017), *The Impact of Corruption in the Oil Sector*, korupcja w tym sektorze naftowym może prowadzić do **wzrostu kosztów paliw o 5-15% z powodu dodatkowych opłat, łapówek oraz nieefektywnych praktyk rynkowych**.

Korupcja a wyniki gospodarcze

Grupa	Kraje (wskaźnik Corruption Perception Index 2011)
Grupa I. Najmniej skorumpowane	Nowa Zelandia (9,5), Dania (9,4), Finlandia (9,4), Szwecja (9,3), Norwegia (9,0), Holandia (8,9), Szwajcaria (8,8), Australia (8,8), Kanada (8,7)
Grupa II. Średnio skorumpowane	Niemcy (8,0), Japonia (8,0), Austria (7,8), Wielka Brytania (7,8), Belgia (7,5), Irlandia (7,5), USA (7,1), Francja (7,0)
Grupa III. Najbardziej skorumpowane	Hiszpania (6,2), Portugalia (6,1), Izrael (5,8), Korea Płd. (5,4), Włochy (3,9), Grecja (3,4)

Polska 5,5

Korupcja a PKB per capita w tys. USD (PPP), 2011

Grupa państw	PKB per capita (w tys. USD, PPP)
Nieskorumpowani	42,0
Średnio skorumpowani	39,5
Skorumpowani	29,3

Polska [20,3]

Korupcja a mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych, 2007 (w tys. USD)

Grupa państw	Mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych (w tys. USD)
Nieskorumpowani	24,6
Średnio skorumpowani	23,4
Skorumpowani	16,2

Polska [9,1]

Korupcja a wskaźniki relatywnego ubóstwa* (w %)

Grupa państw	Populacja ogółem	Dzieci	Osoby w wieku emerytalnym
Nieskorumpowani	9,2	9,0	14,5
Średnio skorumpowani	10,8	11,8	13,6
Skorumpowani	14,4	15,6	22,2

Polska [10,9; 13,5; 7,7]

**odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych uzyskujących dochody niższe niż 50% mediany dochodów całej populacji*

Korupcja a stopa zatrudnienia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa zatrudnienia (w %)
Nieskorumpowani	73,9
Średnio skorumpowani	67,7
Skorumpowani	61,6

Polska [59,3]

Korupcja a stopa bezrobocia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa bezrobocia (w %)	
	Ogółem	Osoby w wieku do 25 lat
Nieskorumpowani	5,5	12,1
Średnio skorumpowani	6,8	14,1
Skorumpowani	8,4	19,9

Polska [13,3; 29,3]

Korupcja a saldo finansów publicznych (w % PKB, średnia z lat 2001-2010)

Grupa państw	Saldo finansów publicznych (w % PKB)
Nieskorumpowani	1,8
Średnio skorumpowani	-3,7
Skorumpowani	-3,5

Polska [-5,0]

Korupcja a dług publiczny % PKB (2010)

Grupa państw	Dług publiczny (w % PKB)
Nieskorumpowani	52,4
Średnio skorumpowani	104,8
Skorumpowani	92,2

Polska [62,4]

Przestępstwa korupcyjne stwierdzone przez policję

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
art. 228 k.k. (łapownictwo bierne)	4562	4051	2693	3457	3513	2049	4356
art. 229 k.k. (łapownictwo czynne)	2961	3675	2875	2508	1920	1604	1770
art. 230 i 230a k.k. (płatna protekcja)	963	1197	1123	893	643	599	458
art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)	3252	2971	2598	7310	4862	3207	2124
korupcja wyborcza - art. 250a k.k.	18	157	35	17	5	100	6
art. 271 § 3 k.k. (poświadczenie nieprawdy w dokumencie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)**	-	-	1342	4266	4343	8498	12 619
art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)	73	42	105	372	72	225	34
korupcja w sporcie - art. 296b k.k. (uchylony), art. 46-48 ustawy z 25 czerwca 2010 r. o sporcie	658	99	34	112	102	112	1
art. 302 § 2 k.k. (korupcja wierzycieli)***	-	-	-	5	2	2	5
art. 305 § 1 k.k. (udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej)***	-	-	-	58	63	64	37

2018: art. 228: **5560**; art. 229: **1991**; art.. 231: **1352**; art. 271: **22431**.

Przestępstwa korupcyjne w Polsce

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2023	3 669	3 652	99,51
2022	5 888	5 866	99,63
2021	6 370	6 329	99,30
2020	8 038	8 015	99,70
2019	6 577	6 563	99,70
2018	10 323	10 273	99,50
2017	8 347	8 317	99,60
2016	8 745	8 675	99,20
2015	7 891	7 842	99,30
2014	11 116	11 036	99,30
2013	14 664	14 566	99,30
2012	10 805	10 709	99,00
2011	12 192	12 105	99,20
2010	12 487	12 410	99,30
2009	8 305	8 222	98,90
2008	7 706	7 564	98,10
2007	9 631	9 569	99,30
2006	6 520	6 378	97,70
2005	6 127	6 044	98,50
2004	4 279	4 190	97,80
2003	3 490	3 429	98,10
2002	2 408	2 357	97,70
2001	2 331	2 284	97,90
2000	1 899	1 861	97,10
1999	1 349	1 290	95,60

Transparentność stanowienia prawa

Grupa	Kraje (wskaźnik transparentności systemu)
Grupa I. Najbardziej transparentne	Nowa Zelandia (6,0), Szwecja (5,8), Szwajcaria (5,8), Finlandia (5,6), Dania (5,6), Kanada (5,5), Norwegia (5,4), Niemcy (5,4)
Grupa II. Średnio transparentne	Holandia (5,3), Austria (5,3), Australia (5,2), Irlandia (5,1), Francja (4,9), Wielka Brytania (4,9), USA (4,7), Japonia (4,6)
Grupa III. Najmniej transparentne	Belgia (4,3), Portugalia (4,3), Hiszpania (4,3), Izrael (4,1), Grecja (4,1), Korea Płd. (3,8), Włochy (3,7)

Polska 3,7

How easy is it for businesses in your country to obtain information about changes in government policies and regulations affecting their activities? [1 = impossible; 7 = extremely easy]

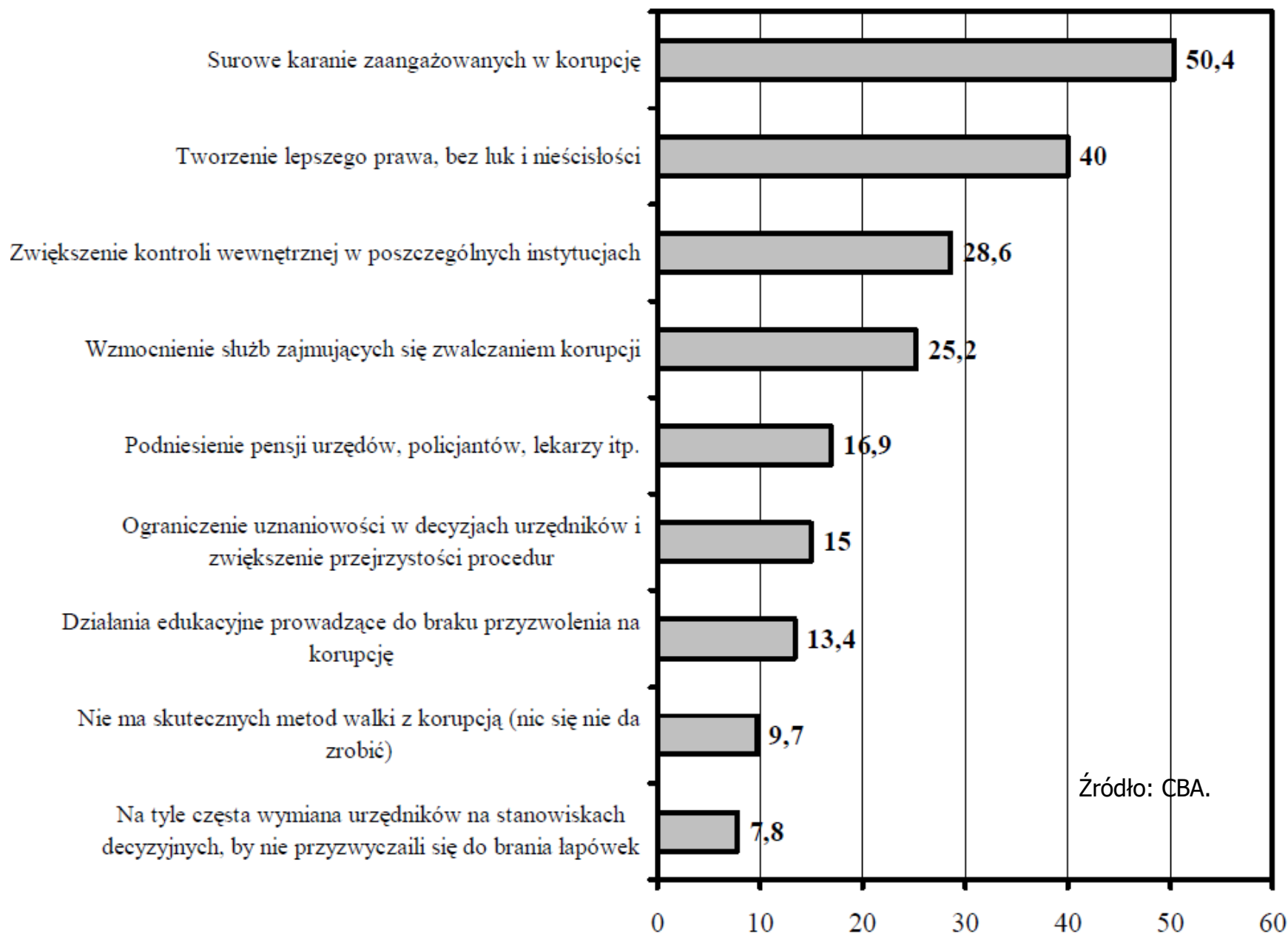
Transparentność a ...

Grupa	Corruption Perceptions Index (TI)	Kontrola korupcji (WGI)	Nieregularne płatności i łapówki (WEF)
Grupa I. Najbardziej transparentne	9,0	2,1	6,4
Grupa II. Średnio transparentne	7,9	1,6	5,9
Grupa III. Najmniej transparentne	5,5	0,6	4,9

Polska [5,5; 0,4; 4,9]

Uwaga: im wyższy poziom wskaźników, tym mniejsza korupcja oraz mniej łapówek.

Sposoby walki z korupcją (% wskazań)

Odsetki obliczono w stosunku do ogółu respondentów (bez kategorii „trudno powiedzieć”).

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne, 2018

KWALIFIKACJA PRAWNA (artykuł)	Rodzaj kary						kara mieszana	RAZEM
	grzywna samoistna	w tym z zawie- szeniem	ograniczenie wolności	w tym z zawie- szeniem	pozbawienie wolności	w tym z zawie- szeniem		
228 kk	21	0	0	0	232	206	89%	253
229 kk	112	0	18	0	718	610	85%	871
230 kk	16	0	1	0	72	52	0	89
230a kk	38	0	3	0	52	52	0	93
231§ 2 kk	2	0	0	0	100	93	93%	103
250a kk	9	0	1	0	8	7	0	18
271§ 3 kk	157	0	11	0	409	341	83%	579
296a kk	2	0	0	0	14	14	0	16
296b kk	0	0	0	0	12	12	0	12
305 kk	2	0	0	0	8	8	0	10
RAZEM	359	0	34	0	1 627	1 397	86%	2 046

Osoby przyjęte do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne

Wymiar kary	2012		2013		2014	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
do 1 roku	77	3	63	3	71	9
powyżej 1 roku do 2 lat	131	4	106	7	67	6
powyżej 2 lat do 3 lat	25	2	33	2	17	1
powyżej 3 lat do 5 lat	12	2	15	–	6	1
powyżej 5 lat	6	–	5	–	7	–
Razem	251	11	222	12	168	17

W trakcie odbywania kary w stosunku do 85 osób orzeczono warunkowe przedterminowe zwolnienie, a wobec 25 osób – przerwę w wykonywaniu kary.

60.

U S T A W A

z dnia 30 stycznia 1920 roku

w przedmiocie odpowiedzialności urzędników za przestępstwa popełnione z chęci zysku.

Art. 2. Urzędnik winny:

1) przyjęcia bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych w zamiarze skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej;

2) innego przestępstwa służbowego, popełnionego z chęci zysku i z pogwałceniem obowiązków urzędowych lub służbowych w b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej, a w b. dzielnicy austriackiej nadużycia władzy urzędowej, popełnionego z chęci zysku —

będzie karany śmiercią przez rozstrzelanie.

Art. 3. Urzędnik, winny przyjęcia w związku z rozstrzyganiem spraw urzędowych lub służbowych, bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych bez zamiaru skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej, —
uleganie karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od lat 4 do 15.